

Taboer

D 129904

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov — TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor. — Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič. Urejuje uredniški odbor, odgovorni urednik: Adolf Škrjanc, za lastništvo: Ivan Korošec, upravnik: Vencelj Dolenc.

— :: —

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. — Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

— :: —

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

— :: —

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

— :: —

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 851.546

— :: —

NAROČNINA: Južna Amerika 400 pesov, odn. enakovrednost v dolarju. U. S. A. in Kanada 2.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

Naročnino pošiljajte na naslov upravnika: Vencelj Dolenc, R. O. de Uruguay 2651, San Justo, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

— :: —

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester PNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Znak je dan! Pred več kot dvajsetimi leti je bil dan. Dali so ga naši neumrljivi junaki, naši najboljši bratje, najbolj ponosni sinovi slovenske matere, naši dični slovenski domobranci. Dali so ga, ko je svet še brodil v temi in zmedi nazorov. Na njih znak so se zbrali Slovenci, da so z združenimi silami drobili glavo krvave komunistične kače, ki se je že ovijala okoli zemeljske oble. Na njih znak se združujejo pošteni Slovenci tudi danes. Za nenehni boj proti rdečemu nasilju. Do skrajnih posledic! Do osvoboditve zaslužnjene domovine vseh slovenskih bratov pod zastavo, s katere blešči neizbrisno vodilo: **Boj — Narod — Domovina**

PZ 488/1967

*Stopa zdaj na plan
slovenski domobran.*

(Domobranksa pesem)

Enero-Febrero 1966

BUENOS AIRES

Januar-Februar 1966

NOVI SLOVENCİ

Pod prizmo zgodovinske ocene je komunizem pri nas doživel polom. Navzlic napihnjenosti kričave laži. Navkljub tisočem mrtvih, s katerih krvjo je hotel ustrahovati dejstva v mlk. — Prav zaradi tega.

Pod prizmo zgodovinske ocene je komunizmu pri nas tudi revolucija ušla. — V vsakem oziru. Družbena. Gospodarska. Politična. — Kar je ostalo, je okrvavljeni despotizem organiziranega zločina. Najbolj temačna reakcija.

Pod prizmo zgodovinske ocene bo komunizem v naši zgodovini ostal samo krvavi madež. Nič več. — Marxu in Leninu v sramoto. Bodočim rodovom Slovencev v opomin.

+

Je zgodovinski paradoks. Pa zato ne neha biti dejstvo. — Revolucijo smo naredili mi. Domobranci. — Svojim očakom in vidcem, ki so posebili naš narodni genij, v ponos in potrdilo. Bodočim rodovom Slovencev za vzor.

Revolucija je prevrat miselnosti. Sicer ni revolucija.

Naredili smo jo mi. Domobranci.

Iz krvi pobitih bratov in sestra, v ognjenih zubljih širom naših svetih tal se je ukrystalila nova miselnost. — V vsakem oziru. Družbena. Gospodarska. Politična.

Nova miselnost. — Novi Slovenci.

Ti pa so odvrkli vso nepotrebno navlako. Stresli so s sebe vse odvišne vezi. Ovirale so jih pri obrambi bistvenih vrednot, ki ostanejo iz vseh časov za vse veke in za vse: Bog — Narod — Domovina.

Zares. Postali so samo Slovenci. Novi Slovenci.

Novi Slovenci — za novo Slovenijo!

Ob drugi obletnici

5. januarja sta pretekli dve leti od sestanka poglavarjev katoliške in pravoslavne Cerkve pri Kristusovem grobu.

Ko smo se lani — ob prvi obletnici — spominjali v „Taboru“ tega izrednega zgodovinskega dogodka, smo opozorili bravece na sledeče tri pomembne reči v zvezi z ekumenskim gibanjem v jugoslovanskem prostoru:

— da ekumensko gibanje prinaša mir in pomirjenje med naše brate Hrvate in Srbe;

— da je uspeh ekumenskega gibanja v Jugoslaviji prvi pogoj za njegove nadaljnje praktične uspehe pri prizadevanju za zблиžanje med kristjani

— in da moremo Slovenci k uspehu ekumenskega gibanja v Jugoslaviji — in s tem v svetu sploh — veliko pripomoči.

Izrazili smo zadovoljstvo nad brati v domovini, ki so doumeli svoje posebno poslanstvo pri tem svetem gibanju; saj je pobuda za prvi ekumenski stik s pravoslavniimi sodržavljeni v Jugoslaviji potekla prav iz katoliške Ljubljane.

Lansko leto se proces zблиževanja med katoličani in pravoslavniimi v Jugoslaviji ni samo nadaljeval, temveč tudi stopnjeval. Tako pravijo vesti iz domovine, iz katerih povzemamo nekoliko najzanimivejših ekumenskih dogodkov:

Na povabila hrvatskih frančiškanov je 11. februarja lanskega leta v katoliški župni cerkvi v Čakovcu pridigal pravoslavni duhovnik, oče Jovan Nikolić iz Varaždina. Svete maše so se udeležili tudi pravoslavni verniki iz Čakovca in Spodnjega Medjimurja. Farni pevski zbor je pel poleg hrvatskih še ruske in srbske cerkvene pesmi. To je bila že druga pridiga očeta Nikolića v katoliški cerkvi. Prvo je imel 19. marca 1964 v Štrigovi (Medjimurje), ki je prvi primer v zgodovini, da je pravoslavni duhovnik pri maši pridigal katoliškim vernikom.

Vikar kapucinskega samostana v Osijeku, pater Andjelko Kos, je bil povabljen za praznik Sv. Save v pravoslavni samostan Krušedol na Fruški gori, kjer je bil navzoč pri vigiliji in naslednji dan pri liturgiji.

Najpomembnejši jugoslovanski ekumenski dogodek v letu 1965 je vsekakor prihod dveh papeževih odposlancev k srbskemu patriarhu, kajti to je prvi neposredni stik Vatikana s srbsko pravoslavno Cerkvijo v prizadevanju za zedinjenje kristjanov. Oba papeževa odposlanca sta se udeležila vidovdanske službe božje za duše v borbah padlih

Srbov, ki jo je daroval patriarh ob asistenci dveh škofov in več diakonov v beograjski stolni cerkvi. „Po vsem tistem, kar sta srbski narod in srbska Cerkev pretrpela, je bilo zanimivo videti, kakšna bo reakcija vernikov ob tem stiku,“ pravi ameriški poročevalec, ki nadaljuje: „Bila sta pozdravljena s ploskanjem, ko sta s patriarhom zapuščala cerkev, in zopet potem, ko sta se pojavila na balkenu patriarhije.“

Kot najlepši ekumenski dogodek v Jugoslaviji leta 1965 pa je označena proslava sv. Tomaža Akvinskega v Ljubljani. (Mimogrede povedano: Ta svetnik je poudarjal, da imajo narodi pravico osvoboditi se tiranov.) Na tej proslavi so bili kot gostje dva bogoslovna profesorja in sedem bogoslovcev beograjskega pravoslavnega semenišča. Med liturgijo v ljubljanski pravoslavni cerkvi, katere so se udeležili slovenski duhovniki, sta prinesla dva ljubljanska bogoslovca pred pravoslavnega župnika veliko svečo, okrašeno s slovenskim trakom, in mu jo izročila z besedami: „Sprejmite, prečastiti oče, to svečo, ki je simbol naše duhovne edinosti v Kristusu!“, na kar je srbski paroh odgovoril: „Prižgali smo ogenj krščanske ljubezni.“ Čudovit prizor, ki se je potem ponovil v ljubljanski stolnici pri nadškofovi maši, ko so srbski gostje svojim gostiteljem prav tako darovali svečo, pred katero so nato izmenoma zapeli odlomke iz evangelija beograjski in ljubljanski bogoslovci.

Gostje in gostitelji so imeli več sestankov, skupnih obedov in izletov. Mariborski škof, ki je tudi prišel v Ljubljano na omenjeno proslavo, je povabil pravoslavne duhovne sobrate v Maribor na grob škofa Slemška, ki si je v življenju toliko prizadeval za zблиžanje z Vzhodno Cerkvijo.

Ko govorimo o uspehih ekumenskega gibanja v domovini in ko s ponosom ugotavljamo, da imajo pomemben, če ne sploh največji delež pri tem naši bratje v Sloveniji, potem je prav, da se vprašamo:

Kaj pa mi, Slovenci v zdomstvu, ali posnemamo brate v domovini in prispevamo kaj k verskemu zблиžanju z vzhodnimi brati?

Če je bilo pesamičnih in neopaznih prispevkov, pač ne moremo vedeti; toda kakšnih skupinskih manifestacij, tudi skromnega obsega, med nami slovenskimi zdomci ni bilo. Razlogov, ki bi kolikor toliko opravičili našo odsotnost od ekumenskega gibanja, bi mogli nabrati. Neopravičljiva pa so dejanja, ki nasprotujejo ekumenskim prizadevanjem. In teh je bilo med nami! In ne samo da jih je bilo, temveč so se v preteklem letu posebno pomnožila, tako da vzbujajo pozornost.

Če že ekumenskemu gibanju ne pomagamo, mu kot katoličani, kot Slovenci in kot protikomunisti vsaj ne bi smeli škodovati. To bi moral biti naš minimalni prispevek.

S čem smo škodovali ekumenskemu gibanju med katoličani in pravoslavni v Jugoslaviji?

Z raznimi dejanji, ki pa imajo skupni imenovalc; in ta je: srbofobija — sovrašтво do Srbov.

Srbofobija ni nov pojav med nami; prinesli smo jo iz domovine. Njen začetek sega še v avstrijske čase; takrat ko se je začela pri Slovencih širiti misel o ločitvi od habsburške monarhije in združitvi z drugimi južnoslovenskimi narodi v politično skupnost.

V Buenos Airesu izhaja že 12 let slovenska politična publikacija, ki je izrazito srbofobska. Med vsemi napadi na Srbe v tem listu bo nemara najhujši tisti v številki 1—3 iz leta 1959. Od 24 strani, kolikor jih ima ta trojna številka, 10 strani zavzema spis, ki obdolžuje, zasmejuje in zaničuje Srbe.

Buenosaireški dnevnik „Freie Presse“ je prinašal pred leti feljton z naslovom „Blutiger Balkan“ (Krvavi Balkan). Pisec dr. Achmed Hamsa razvija v njem tezo, da so za prodor komunizma iz Rusije v srednjo in jugovzhodno Evropo krivi Južni Slovani, kajti zrušenje otomanskega in avstrijskega imperija, ki da bi mogla uspešno kljubovati komunizmu, je v največji meri njihovo delo. Kolovodje pri tem naj bi bili Srbi; zaradi tega je piščev srd usmerjen predvsem proti njim. Vendar pravi za njih naslednje: „Naj o Srbih misli kdo kar hoče, priznati jim mora eno: da so se za svojo svobodo junaško in vztrajno borili. Bolgari in Romuni so se hitro vdali v usodo turške raje. Grki pa so se pod turško okupacijo celo dobro znašli; saj so kot dobri trgovci razširili svojo trgovino na ves turški sultanat, in ker so bili izobraženi in znali jezike, so kmalu zasedli skoraj vsa visoka uradniška mesta pri turških diplomatskih predstavništvi. Tako so bili Srbi edini na Balkanu, ki so se upirali zavojevalcu in niso nikdar prenehali misliti na svobodo. Od tega jih niso mogle očvrtniti niti najbolj strašne represalije, kakor je bilo nasaianje in umiranje na ošiljenem kolu. In še nekaj, česar ne smemo pozabiti.“ nadaljuje dr. Hamsa: „Srbi imajo med vsemi evropskimi narodi najlepše narodne pesmi; kar jim je priznal sam Goethe.“

Tako o Srbih dr. Achmed Hamsa, tujerodec in tujeverec! Ni jim naklonjen. Prav nasprotno. Toda vest mu ne dopušča, da bi bil enostranski in pristranski, ko piše o njih.

Pisec slovenskega slovanskega rodu in kristjan, poleg tega še pripovednik in pesnik, pa ne le da nima lepe besede za bratski in sotrpinski srbski narod, temveč mu dela v nebo vpijočo krivico, ko mu podtika grehe komunističnih oblastnikov v današnji Jugoslaviji; in to zavedno. Nemogoče je namreč predpostaviti, da bi človek formata, kakor je pisec omenjenega članka, ki je povrh še protikomunist, ne poznal komunizma, njegovih ciljev in metod za njih dosego. Srbski narod naj bi bil odgovoren za vse, kar se danes v Beogradu sklene in stori v škodo slovenskega naroda?!

Teklo je leto 1942. Organizirani zločin v imenu lažne socialne ideje in še bolj lažnivega boja za svobodo je že zasekal globoke, nezaceljive rane v telo slovenskega naroda. Tedaj je narod poštenih slovenskih svobodnjakov pokazal, kaj misli. Za križem, ki ga je nosil vladika-videc Gregorij, je šel v nepreglednih trumah spokorne procesije proti Rakovniku, da, dokaže mednarodni komunistični zaroti, kje je njegovo srce, kje je svoboda, kje je bodočnost. Ta majhen drobec nepreglednih množic, ki so se takrat zbrale na Rakovniku, samega sebe ni mogel izdati. Slovenski narod samega sebe ni mogel izdati. Tega ne bodo mogli nikdar utajiti ne zgodovinarji, pa tudi sami komunistični zločinci ne! Samo kdor je imel srce drugje in ne pri narodu, lahko še dvomi, če je naš boj proti komunizmu bil upravičen in na mestu.

Tisti med južnoslovanskimi narodi, ki pod komunizmom najbolj trpi, ker je glede svobode silno tankočuten, saj se je zanjo boril pet sto let; Beograd, tisti stari Beograd naj bo odgovoren za grehe ljudi, ki so ga tako grdo ponižali, odgovoren za grehe tujih pritepencev in domačih izrodov, ki so pljunili na srbstvo, njegovo zgodovino in izročila in mu prizadejali neizmerno škodo in sramoto, katerih šopirjenje mora gledati in ki bi jih rajši danes kot jutri vse skupaj izločil iz svoje sredine?!

Poleg omenjenega političnega lista se je zadnje čase in v preteklem letu posebno pogosto slišalo v napade na Srbe glasilo slovenske zdomske organizacije s sedežem v Buenos Airesu, ki pa ni politična. In vendar njeno glasilo prinaša vesti politične narave, takšne, ki črniyo Srbe. Pri tem sega tudi po nečednih sredstvih. Tako npr. stoji v začetku ene od takih notic namesto „Macedonija“ izraz „Južna Srbija“, ki ni več v rabi. Pisec ga je očitno uporabil namenoma, da bi ga v nadaljnjem izvajanju „okrajšal“ za pridevnik in takó macedonsko zadevščino potisnil Srbem v škorenj.

Celó v eni od naših zdomskih verskih revij smo zasledili tole obžalovanje vredno dvorezno trditév: „In kaj smo največ izvozili v Beograd po letu 1918... Tja so šle samo dekleta in sicer za služkinje... in saj veste, kako se danes tam govori o Slovenkah... Da so pridne in uslužne do drugih, ubogljive v vsem za vse...“

Pisec tega članka je bival 11 let v Beogradu, od leta 1927 do leta 1938, in ni nikdar slišal, da bi Beograjčani tako govorili o Slovenkah. Sicer pa služkinje v Beogradu v ogromni večini primerov niso bile ne Srbkinje, ne Slovenke, marveč je ta služba bila takorekoč monopol tako imenovanih „totić“ — Slovakinj iz Srema, ki se v lastnem jeziku imenujejo Slovenke; toda Beograjčani jih niso zaradi tega zamenjavali z našimi dekleti, že zavoljo njih značilne noše ne.

Tudi naslednji dogodek je značilen za vzdušje, kj vlada med nami: Akademsko izobraženi Srb iz Hercegovine, ki deli z nami zdomsko usodo v Argentini, borec Draže Mihajlovića, pisec protikomunistične drame, ki je bila pred leti uprizorjena v Jugoslovanskem domu na Dock Sudu, in prijatelj Slovencev, (o čemer bi mogli pričevati naši skavti, ki odhajajo na taborenje v kraj na cordobskih hribih, kjer biva ta gospod, odkar se je moral iz zdravstvenih razlogov odseliti iz prestolnice) je prišel predlanskim po opravkih v Buenos Aires. Tisti čas je imel eden od slovenskih društvenih domov svoje slavje in ta naš srbski prijatelj se ga je udeležil. Prijetno se je počutil med Slovenci, pa je svojemu netranjemu zadovoljstvu hotel dati duška in je zato zaprosil vodstvo doma za dovoljenje, da pozdravi zbrane brate Slovence z nekoliko besedami. Zaman je čakal na dovoljenje! Odšel je s slavia: gotovo z neprijetnim občutkom in skalienim dobrim razpoloženjem. Toda spričo tega ni nič manj srčno pozdravil naše skavte pri njihovem ponovnem prihodu na taborenje in jim šel na roko, kot prejšnje leto. In zakaj ne bi povedali še tega, da je bil med tistimi Srbi, ki so leta 1956 na moronski pristavi zbrali in izročili več kot lep prispevek za Slovensko hišo...

Niso Srbi brez grehov in napak! Kdo pa je brez njih? Toda Srbi imajo tudi lepe in plemenite lastnosti, ki so že pri marsikaterem tujcu zbudile naklonjenost in prijateljstvo.

Po Kolubarski bitki leta 1914, v kateri so Srbi do nog potolkli avstro-ogrsko četo, ki so bile prodrle v severozahodno Srbijo, je srbska vlada zaprosila mednarodni Rdeči križ za komisijo, ki bi registrirala grozodejstva madžarskih vojakov nad civilisti. Na čelu poslane komisije je prišel dr. Reiss, zdravnik v Zürichu. Ko je dr. Reiss spoznal Srbe, jih je tako vzljubil, da se ni več ločil od njih. Po končani vojni si je postavil dom v beograjski okolici, kjer je živel do smrti (okoli leta 1930). V testamentu je določil, da mu po smrti izrežejo srce in ga odnesejo v kapelico na Kajmakčalanu, kjer počivajo kosti srbskih vojakov, padlih pri predoru solunske fronte leta 1917. Ta predor je bil izvršen na planini, katere najvišji vrh je Kajmakčalan. Dr. Reissu se je bila izpolnila želja in njegovo plemenito srce je bivalo med junaki, (ki so „s svojimi prsi odprli vrata v domovino in tu ostali kot njeni večni stražarji“, kakor je napisano na kapeličnem pročelju) vse dokler ni prišel svetoskrunec komunist in ga vrgel graničarskim psom.

Tvorec moderne Turčije, Kemal Atatürk, se je v balkanski vojni leta 1912 boril kot častnik proti Srbom in bil ujet pri Bitolju. Takrat je postal častivec Srbov. Ko je leta 1934 bil umorjen kralj Aleksander, je mobiliziral turško vojsko, da priskoči Jugoslaviji v pomoč, če bi bilo potrebno.

Madžarski politični žurnalista in polihistor, ki živi kot emigrant v Argentini, je izjavil piscu tega članka: „Srbji so sicer naši nasprotniki; toda mi jih cenimo zaradi njihovega značaja.“

Slovenci smo pri Srbih uživali velike simpatije. Cenili so nas in radi imeli. Redko je bilo slišati, da bi rekli samo „Slovenac“ ali „Slovenci“, temveč skoraj vedno: „brat Slovenac“, „braća Slovenci“.

Štajerski rojak Lavrič, ki je imel v Beogradu prodajalno srečk, mi je v italijanskem ujetništvu, ko so slovenski komunisti pod vodstvom profesorja Koširja * uprizarjali protisrbsko gonjo in nam s tem še bolj grenili že tako težko ujetniško življenje, povedal tole: „Bil sem v službi v Beogradu pri kolektivni tvrdki Kolaković. Ko sem se oženil, sem videl, da bi s svojimi in ženinimi prihranki mogel začeti na svoje in sem odpovedal službo. Gospodar me je vprašal, kam mislim iti. Povedal sem mu, da nameravam odpreti prodajalno s srečkami. Ko je to slišal, je stopil k blagajni in me vprašal, koliko denarja potrebujem. Rekel sem mu, da že imam potrebno vsoto, ker sem precej priženil. Čeprav sem se branil, mi je izročil znaten znesek z besedami: Le vzemite, boste videli, da Vam bo prav prišlo. Ko se začne trgovina,

* V vodstvu KPJ je zavzemal visok položaj in veljal pred vojno za tekmeča Josipu Brozu. V znanem bežičnem komunističnem procesu leta 1945 je bil kot edini od obtožencev obsojen na 20 let ječe, ker se je „pokesal“, medtem ko so vsi drugi bili obsojeni na smrt.

ni nikoli denarja zadosti. — Konkurenco mu greš delat, pa ti še pomaga! Kaj takega zmore le srbska duša," je končal g. Lavrič.

Bratsko ljubezen Srbov do Slovencev so najbolj občutili tisti naši rojaki, ki jih je Hitler pregnal leta 1941 z njihovih domov. Med njimi je bil tudi duhovnik, ki je veljal za „starina“ in bil protisrbsko usmerjen. Ko se je vrnil iz Srbije, je ob vsaki priložnosti napeljal pogovor na Srbe in jih hvalil. Očitno mu je bilo do tega, da popravi krivico, ki jo je nekdaj delal Srbom," mi je v begunskem taborišču Senigallia (Italija) izjavila njegova nečakinja, ki sedaj živi v Argentini.

Ni treba veliko preiskovati poreklo srbofobije pri nas. Hitro bomo odkrili, da je njeno ozadje politično. V politiki se je na žalost od nekdaj izkoriščalo sovraštvo kot izredno močno sredstvo za doseg cilja. Na sovraštvu se namreč ljudje veliko lažje in hitreje zbirajo in združujejo kot na ljubezni.

S sovraštvom proti Srbom so pri Slovencih začeli tisti, ki iz sebičnih razlogov ali pa zaradi nerazgledanosti niso hoteli proč od Dunaja in ki so potem, ko se je to kljub njihovi volji zgodilo, ostali še naprej „avstrijakanti“. Teh danes že skoraj ni več, ker so pomrli.

Od njih so prevzeli srbofobstvo in ga potem naprej razvijali tisti Slovenci, ki jim je leto 1918 samo „prva etapa“ v osvobojenju slovenskega naroda in življenje v Jugoslaviji samo „razvojna etapa“.

Ti Slovenci nočejo Jugoslavije, ker hočejo popolno suverenost za Slovenijo. Navzlic temu pa se navdušujejo nad Združeno Evropo, ki je še ni, ali pa kombinirajo neko Srednjo Evropo, kot da na njen oltar ne bi morali položiti del slovenske suverenosti. Hočejo v višjo politično skupnost, a niso položili izpita iz sožitja v nižji.

Dejstvo, da bi pri taki politični skupnosti slovenski narod ponovno prišel v sožitje z narodi, s katerimi ima tisočletne slabe skušnje, za te Slovence ne pomeni ničesar. Ne mislijo o usodi slovenske industrije v taki skupnosti, o čemer nas je pred leti opozoril tehtno napisan članek v „Sloveniji“, prilogi „Ameriške domovine“. Tudi se ne zavedajo nevarnosti nemškega „der Drang nach dem Süden“ ** kateremu bi se v takem primeru zopet na stežaj odprla vrata v našo domovino. „Der Drang nach dem Süden“ ni umrl s habsburško državo in tudi ne s Hitlerjem, ko sta naši Štajerska in Gorenjska bili vključeni v Ostmeko Tretjega Rajha, preostali del pa dobil ime Adriatisches Küstenland!

V Združeni Evropi ali katerikoli srednjeevropski politični tvorbi, v katero bi bili Slovenci neposredno vključeni, bi šel „der Drang nach dem Süden“ čez naše ozemlje tako kot gre v švici — po gospodarski poti. Statistika namreč kaže v švici počasno pomikanje jezikovne meje

** Težnja na jug.

od severa proti jugu: napredovanje nemščine na škodo francoščine. Statistika pove tudi vzrok tega pojava: francosko govoreči švicarski kmetje prodajajo svoja posestva, kupci pa so skoraj redno njihovi sodržavljeni, ki govorijo švicarsko nemščino.

Da se razbijanje Jugoslavije križa z ekumenskim prizadevanjem, ni težko doumeti. Srbi in Hrvati prebivajo pomešani v prostoru, ki obsega skoraj polovico površine Jugoslavije. Iluzorno je spričo tega dejstva misliti na nekakšen „mirni razid“. Gre za siamska dvojčka, ki sta zraščena na življenje in smrt! Vsak nasilen poskus njune ločitve bi prinesel — kot je že prinesel v nedavni preteklosti — prelivanje nedolžne krvi. In tista kri bi uničila sadove ekumenskega gibanja na tem delu sveta, ki je zanj toliko pomemben, in ga vsaj za neko dobo onemogočila, če ne že zadušila.

Za nove pokolje med Srbi in Hrvati pa bi bili sokrivi tudi Slovenci. V prvi vrsti tisti med nami, ki si prizadevajo, da bi Jugoslavijo razbili. Za njimi pa vsi drugi, ki bi s svojo ravnodušnostjo ali brezbriznostjo dopustili, da do tega pride.

Deset zapovedi za slovenske domobrance

V jeseni leta 1944 je general Leon Rupnik kot generalni inšpektor Slovenskega domobranstva izdal za slovenske domobrance „Deset zapovedi“. Izšle so v posebni knjižici na 16 straneh v formatu 8x12 cm. Na notranji strani je bila slika generala Rupnika v domobranski uniformi. Ker doslej „Deset zapovedi za Slovenske domobrance“ niso bile nikjer ponatisnjene, jih prinašamo v „Taboru“, ker je vsebina teh zapovedi danes po dvajsetih letih še prav tako veljavna.

„Deset zapovedi“ prinašamo v isti vsebini kot so bile izdane, ne da bi kaj popravili, dodali ali odvzeli. Naj ostanejo nespremenjene v spomin na generala Leona Rupnika, ki jih je izdal.

Slovenski domobranci so prvoborniki svojega naroda. To je velika čast in zgodovinsko poslanstvo, ki dela iz domobrancev najboljše slovenske sinove. Ta najvišja čast in poslanstvo zahtevata od domobrancev izpolnitev mnogih dolžnosti, ki se jih morajo ob vsaki priložnosti zavedati in jih vestno izpolnjevati v zavesti, da s tem vršijo najvišjo nalogo in največjastnejše delo v službi Bogu, narodu in domovini. Ta služba jim daje tudi pravice najboljših Slovencev, toda morajo biti zanje v resnici duhovno in telesno pripravljeni.

1. Domobranec, bodi etično prekaljen Slovenec!

Komunistom je uspelo slovenskemu narodu napraviti toliko zla prav zaradi tega, ker so z dolgoletnimi materialističnimi nauki pokvarjanja izgnali iz naših ljudi strah božji, čut za moralo, človečnost in poštenje. Tako so porušili vse vrednote, ki si jih je tekom stoletij svoje težke zgodovine priboril naš človek prav zaradi svojega etično (etičen = nraven, moralen, op. ur.) visoko stoječega, nacionalnega in krščanskega bistva. Iz našega dobrega človeka, ki je v vsej zgodovini užival spoštovanje in se tako obdržal prav zaradi svoje notranje plemenitosti in dobrote, so komunisti z načrtnim pokvarjanjem naredili zver, sposobno za brezobzirno, noro divjanje in nasilstvo današnje komunistične revolucije, ki naši nacionalni bodočnosti ne more prav nič koristiti, temveč nasprotno naš narod tira od izgube do izgube naravnost v prepad, če se vsi ne zberemo in z združenimi močmi storimo vse, da vrtoglavi tek svoje usode še o pravem času zadržimo in potem z novimi, boljšimi ljudmi uredimo novi, boljši svet pravice, socialnega reda, bratske ljubezni in nacionalne bodočnosti. Naše delo torej ni samo zunanja borba proti komunizmu. Kakor je domobranec z orožjem zaustavil komunistično nasilje, tako mora biti domobranec svojemu narodu prvi kažipot nazaj k Bogu, pravosti, človečnosti, pravičnosti, poštenju, časti in plemenitosti.

2. Domobranec, ljubi svoj narod!

Narod ljubiti ne pomeni imeti polna usta cenениh patriotskih fraz. Narod v resnici ljubi, kdor s svojim delom, bojem in naporu narodu v vsaki okolnosti koristi, čeprav narodova korist zahteva od njega velikih žrtev. Narod je tako visoka vrednota, da v primeri z njo posameznik zase ne pomeni nič, čeprav je njegov položaj na videz zelo visok. Kolikor posameznik pomeni, je vreden le toliko, v kolikor predstavlja trden, zdrav, koristen in združujoč člen narodnega občestva. Samo v koristi in blaginji narodne skupnosti sta obseženi korist in blaginja posameznika. Zato je korist naroda prva. Šele, kdor koristi narodnemu občestvu, koristi sebi samemu.

3. Domobranec, ljubi svojo domovino!

Domovina je tvoj dom z vsem, kar je in kar ima. Ljubi jo v polju in v vinogradu, ki sta ga obdelovala tvoj ded in tvoj oče, da bi nekoč ti iz njega črpal življenje zase in za svoje potomce do poznih rodov. Ljubi jo v njenih gozdovih in travnikih, grozečih skalah in ponižnih hričkkih. Ljubi jo v njenih rekah, potokih in jezerih, s katerimi je Bog oktil njeno lepoto! Ljubi jo v prijaznem domu in belih cerkvah, kjer so tvoji dedje in pradedje molili v hudih urah! Ljubi jo v bogastvu njene zemlje in v radodarnosti njenih dobrin, ki bodo redile nas vse, če bo znal Slovenec s Slovencem bratsko deliti kos kruha. Domobranec, ljubi svojo domovino in brani jo pred sovražnim, strupenim, neslovenskim boljševismom! S tem boš svoji domo-

vini in svojemu narodu priboril spoštovanje v Evropi in svetu, kar bo v blagor narodu in tako tudi tebi.

4. Domobranec, utruj svojo voljo!

Tvoje naloge so vzvišene, tvoji cilji veličastni. Ustvariti hočeš svojemu narodu in svoji domovini boljšo bodočnost. Nič ne sme omajati tvoje volje, da ne bi na tej poti vztrajal v vseh težavah do konca. Do komunizma ne boš kazal nikdar nikakšne popustljivosti, komunizmu ni vere, s komunizmom ni sporazuma in ne sodelovanja v nikakšni stvari! Bodi vztrajen in bij komunizem v vseh okoliščinah in z vsemi sredstvi do konca, ker je komunizem narodov in tvoj smrtni sovražnik! Vsi miki in vse obljube tvojih nasprotnikov naj te vedno spominjajo na grozni 8. september 1943, da boš lahko vztrajal in na vse to vedno odgovarjaj tako, kot si to z vzgledno borbenostjo storil ob silovitih poizkusih za 15. september 1944, ko so ti komunistični izdajalci in njihovi kupljivi pomagači stavili zadnji termin in ti obljubljali lažno nagrado, da bi te lažje ujeli v past in ti na zverinski način končali življenje, kot stotinam 8. septembra l. 1943. Odgovoril si jim s še krepkejšim udarcem, ki je edino sredstvo občevanja z brezbožnimi komunističnimi izdajalci. Pomagaj utrjevati naše vrste! Kadar te bo kdo vabil iz domobranskih vrst v ločeno borbo proti komunizmu, imej vedno pred očmi besede, ki jih je tik pred smrtjo izrekel heroj Capuder: „Zmagal nas ni komunizem, ampak needinost!“ Ker nas komunisti enotnih nikdar ne bodo mogli zmagati, bi nas radi imeli needine. Zato naj te vsako zapeljevanje nizkotnih računarskih duš s katerekoli strani še bolj podžiga k enotnosti, zvestobi mrtvim domobranskim borcem in slovenskemu domobranstvu ter k odločnosti, in naj ti še bolj krepí voljo do vztrajnosti v Slovenskem domobranstvu na poti k velikim ciljem!

5. Domobranec, bodi poslušen!

Uspeh vsake organizacije je odvisen od poslušnosti. V vojski pa je poslušnost poglavitna lastnost, ki mora navdajati vsakega borca. Starešine so usposobljeni za vodstvo podrejenih in so za to tudi odgovorni, česar se morajo vedno zavedati. Starešine pa ne morejo biti za podrejene odgovorni, če podrejeni niso poslušni in ne vršijo vestno dobljenih povelj. Zato jim podrejeni morajo biti brezpogojno poslušni. Pravi vojak zna biti poslušen, ker ve, da le disciplinirano vršenje nalog vodi do uspeha. Domobranec ima svoje usposobljeno vodstvo; poslušaj ga in bodi mu pokoren, da te bo lahko pripeljalo do zmage!

6. Domobranec, bodi hraber!

Zgodovine ne ustvarjajo množice mevž. Zgodovino pišejo junaki. Našo zgodovino so gradili junaki, ki so v težkih časih vzdržali na svoji poti in znali hrabro iti preko vseh nevarnosti in zoprnosti. Tudi Slovenskemu domobranstvu so položili prve temelje hrabri junaki, ki so septembrske dni

leta 1943 prezirali smrt in vzdržali v navidez brezupnem položaju, dokler jim ni prišla pomoč. Tudi ti moraš po svetlem vzgledu teh junakov premagovati vsako najmanjše malodušje in hrabro nadaljevati vrsto junakov, ki bodo svojemu narodu ustvarili boljše bodočnost!

7. Domobranec, bedi tovariški!

Tovarištvo premaguje vse napore in vse nesreče. Pravo tovarištvo dela čudeže. Pravo tovarištvo spreminja obup v upanje. Vojno tovarištvo je najlepše spričevalo smisla za skupnost, ker pomaga povsod, kjer stiska, in vsakomur, ki je pomoči potreben. Tovariš sebe prezira in pomaga soborcu, da oba zmagata. Pravi tovariš ne pustí soborca v stiski, predvsem pa pomaga nesrečnemu ranjencu in ga čuva, dokler ne pride zdravniška pomoč. Pravi tovariši si med seboj v vsakem oziru pomagajo in se podpirajo; delijo žalost in veselje, v oporo so si v mračnih trenutkih preizkušnje in delijo vesele čase skupne zmage.

8. Domobranec, bedi vitez!

Vitez je hraber, nepopustljiv v boju in zvest svoji nalogi. Toda vitez ni nikoli nasilen. Vitez v borbi prezira smrt in nevarnost, zmage se veseli, pa ostane skromen. Slabotne ščiti in jim pomaga. Neoboroženim prizanaša. Viteštvo domobranca zadržuje, da njegova borbenost in udarnost ne preideda v divjaštvo in nasilnost, ki re loči krivega od nedolžnega.

9. Domobranec, bodi dobre volje!

Domobranec je zdrav in vesel slovenski fant. V njem polje zdravje, radost in prešernost, ki temne trenutke spreminjajo v sončni optimizem. Navdaja ga doživeta skrb za bodočnost naroda in domovine, da se zanju hrabro in vztrajno bori, toda njegova skrb ni nikoli mračna, čemerna in zlovoljna. S pesmijo in veselim srcem gre preko vseh težav in zoprnosti, ker ve, da domovina in narod čakata na uspehe njegovih naporov, boja in žrtev.

Zato je domobranec poln življenja in razigranosti, toda nikoli ni razvraten. S svojo dobro voljo in s svojim optimizmom vliva vsemu narodu poguma in zaupanja v Slovensko domobranstvo.

10. Domobranec, bodi svojemu narodu vzgled!

Domobranec mora biti svoji okolici in svojemu narodu vzgled v vsem dobrem. Domobranec mora biti svojemu narodu vzgled domovinske ljubezni, požrtvovalnosti, pripravljenosti, poslušnosti, delavnosti, borbenosti, poštenosti, zaupanja v Boga, vere v boljše bodočnost, vztrajnost, dela za skupnost, pravičnosti in dobrote, vztrajnosti in plemenitosti. Njegovemu dobremu vzgledu bodo vsi radi sledili in ga podpirali.

Domobranec, takšen bodi! Takšen boš v resnici najboljši sin svojega naroda in boš glavno orodje pri graditvi nove slovenske bodočnosti, za kar

se te bo nekoč — še čez stoletja — narod spominjal s ponosom in dopadanjem, in za kar boš sam prejel najlepše plačilo, ki ga bo naš narod delil borcem za lepše prihodnje čase. Slovenski narod je v resnici položil vse nade vate. Ne izneveri se mu, ne razočaraj ga! Bodi zvest, vztrajaj in bori se zanj proti komunizmu do končne zmage našega naroda!

Pri tvojih naporih naj ti Bog pomaga!

Generalni inšpektor
general Rupnik.

Domobranci, zdravo!

Božič, praznik veselja, miru in ljubezni!

Vsako leto Božič, praznik rojstva Gospodovega, prevzame vse ljudi z nekim radostnim razpoloženjem. Celó ozračje je nasičeno s tem skrivnostnim veseljem. Trgovci, bolj iz dobičkanosnih razlogov, poudarjajo božično veselje; ljudje z nakupovanjem daril za svoje drage, napravljajo veselje sebi in drugim. Le ko bi mogli doumeti veselje, ki so ga občutili Marija, Jožef in pastirji v tisti skrivnostni noči, ko se je nebo združilo z zemljo, potem bi res občutili pravo, trajajoče veselje. V neki meri moremo doseči to veselje, ako se s pravo in živo vero približamo obhajilni mizi in sprejememo Kristusa v svoje srce, kar upam, da bomo vsi storili za Božič in kar najbolj pogosto tudi po Božiču. Prosimo Kristusa, naj nas vse napolni s tem veseljem, mirom in ljubeznijo, ki ga svet ne more dati, a tudi ne vzeti.

Morda še nikdar nismo tako močno potrebovali miru, veselja in ljubezni kot ravno v današnjih časih, ko je vse ozračje nekam skrivnostno revolucionarno razpoloženo, v takšni meri, da le manjka iskra, in izbruhnili bodo plameni sovraštva in použili milijone ljudi. Ob misli na to možnost, ki lahko postane realnost vsak čas, se še globlje zamislimo v te božje dobrine in s podvojenimi molitvami prosimo Kristusa, naj nas napolni s temi nadzemskimi darovi. Prosimo ga za rojake doma, da bi mogli vztrajati; prosimo ga za rojake v tujini, da se ne predajo valovom materializma, sebičnosti in zavisti; prosimo ga pa tudi za ves svet, in zlasti za tiste v čigar rokah je usoda narodov, ča bi spoznali pravo rešitev problemov v Kristusu. Vsi smo poklicani — vsak po svoje — da doprinesemo svoj delež, da pravo veselje, mir in ljubezen preveva med nami in v našem okolju. Za nobeno ceno ne dopustimo, da bi sovražstvo klilo naprej in končno zmagalo v našo pogubo!

V tej želji želim vsem članom Tabora, njihovim družinam in prijateljem pravega notranjega veselja, trajnega miru in edinosti ter ne-sebične in požrtvovalne ljubezni s Kristusom, v Kristusu in za Kristusa. Naj bi ta misel prevevala nas vse v letu Gospodovem 1966.

Pozdrav v Gospodu, vdani

Fr. Gaber

Strani „Tabora“ hočejo biti vsem odprta knjiga, v katero bo lahko vsakdo pisal vse, kar mu leži na duši, samo da ga pri tem vodijo pošteni nameni v službi pravice, resnice in našega zgodovinskega poslanstva.

(Iz našega uvodnika prve številke.)

Stane Pleško

Na poti k resnici

(Odgovor dr. M. Kreku na njegovo objavo v A. D.)

11. junija 1965, na predvečer proslave 20. obletnice za pobitimi domobranci, je g. dr. Miha Krek v „Ameriški domovini“ napisal članek „Ob življenjskem jubileju Miloša Stareta“, v katerem se v veliki meri dotika tudi domobranstva.

Verjetno je hotel reči zadnjo besedo v našem gledanju na revolucijo. Pričakovati je bilo reakcije. Zdaj je jasno, da je razburil duhove in dosegel, česar gotovo ni hotel. Povedal pa je tisto, kar že dvajset let visi nad nami: Kaj so slovenski voditelji doprinesli k protikomunističnemu odporu? Vseskozi me vznemirja misel, da je dr. Krek v tem članku prepričan, da ljudje ne znajo ločiti pripovedke od resnice; ali pa ubogo slovensko rajo samo skuša, če je res že na vse pozabila.

Zelo boli izjava, da so Vaške straže nastale proti prošnji iz Londona, češ, „nobenega vojaškega ali političnega sodelovanja z okupatorjem“, še hujša pa je, da „je Slovensko domobranstvo nastalo v presenečenje in razočaranje“ naših predstavnikov v Londonu. Kajpak: oni so bili na varnem, narod doma pa bi se po njihovem pojmovanju moral pustiti pobiti!

Vedno bolj je čutiti težnjo, da je zdaj potreba vso krivdo za polomije in tragedije vreči na tiste, ki so narod reševali, pa oprati tiste, katerih ni bilo nikjer, ko je bil narod v stiski.

Narod je bil obsojen na smrt. Ta narod je bilo treba reševati za vsako ceno! Pri tem reševanju so mnogi stali v ozadju. — Kaj naj pomaga še toliko načrtov o demokratični ureditvi povojne Slovenije, če bi slovenskega naroda ne bilo več? Kot politični voditelj bi dr. Krek že moral dojeti to dejstvo, preden daje take izjave.

Zanimivo je tudi, da je ta gonja proti vsem, ki se na obljube in načrte ne damo več loviti, pričela šele po smrti škofa Rožmana. Mar so se gospodje bali, da bi jim v obraz povedal, kar zaslužijo? — Eno je gotovo: On ozkega strankarskega stališča ne bi odobral; prišlo bi do navzkrižja,

iz katerega bi izšel zmagovalec škof Rožman, ker je z narodom živel, ga reševal, se zanj žrtvoval in trpel.

Usoda domobrancev ni bila zapečatenjena ob koncu vojne ali po „pri-segi“, kar nekateri poudarjajo kot največji greh; polom je treba iskati na začetku.

Zato je prav, da pogledamo v nastanek Vaških straž. O tem razvoju pa g. R. Smersu med drugim pravi takole (Vestnik 1959, šte. 4):

„Kakor smo že naglasili, je bila SL (slovenska legija) ustanovljena edinole z namenom, da bi delovala za osvoboditev slovenskega naroda izpod tujih okupatorjev in to v zvezi z zapadnimi zavezniki, in da je v borbo zoper komuniste posegla šele potem, ko je bila k temu zaradi komunističnih grozodejstev prisiljena. Ko pa je vodstvo SL videlo, da ni druge rešitve kot borba, je tudi to borbo sprejela v svoj program. Dala je moštvo in orožje tkzv. štajerskemu bataljonu. Potem se je z vso silo vrgla na organizacijo VS. Lahko rečemo, da je skoraj vse delo SL do ustanovitve domobranstva obstajalo v organiziranju, podpiranju in medsebojnem povezovanju VS. Pomagala je ustanoviti prvo VS v št. Joštu nad Vrhniko ter je tej postojanki poslala svojega prvega poveljnika. Potem je pomagala pri ustanovitvi okoli 80 edinic in veliki večini teh preskrbela poveljnike in ostale častnike.“

Tak je bil nastanek VS. Zaradi komunističnih zločinov. Kdor tega ni znal dopovedati Angležem, tudi nima pravice mazati ne Rupnika, ne domobranskega poveljstva.

In končno: iz zapiskov je razvidno, da so bili takó v vodstvu SL kot pozneje v vodstvu Slovenske zaveze prav isti ljudje, ki so nazadnje sestavili NO, in izmed katerih nekateri zdaj tako vneto napadajo vse, ki spoznavamo vzroke narodne nesreče. Knjiga o Draži in gg. Drčar in Glušič zadesti jasno povedo, da je bilo glavno delo teh vodstev intriganje; in to v času, ko je položaj vpil po združitvi. Spravili so nas v VS; ob italijanski kapitulaciji pa ni bilo na položaju niti poveljnika podpolkovnika Peterlina, da drugih niti ne omenjam.

Dejstvo je, da je bil v vodstvu tudi g. Miloš Stare. Kako to, da tudi on ni poslušal dr. Krekovi navodil iz Londona; saj dr. Krek pravi, da so bile zveze stalne?

Vaške stražarje so pripeljali na Turjak; komunisti, ki so bili tedaj popolnoma na tleh, so razorožili Lahe in pograbili njihovo orožje. Ko bi naše vodstvo imelo količkaj vojaške razsodnosti, predvsem pa namen oditi v ilegalo, bi tedaj morale spoznati, da je bil takrat zadnji čas za to. Toda vodstva enostavno ni bilo; in komunisti so pobili na stotine svojih nasprotnikov, druge pa razbili.

Važno je tudi dejstvo, da je v poletju 1943. leta prav vodstvo SL in SZ preprečilo okrepitev ilegalnih oddelkov iz vrst VS, kot to piše major Novak.

Ilegala našim voditeljem ni dišala, ker bi bilo treba oditi v gozdove; to bi zahtevalo žrtve, katerih pa so se gospodje bali.

In kaj je bilo po Turjaku?

General Rupnik je združil to razbičano slovensko protikomunistično vojsko; potem, ko so se naši „voditelji“ tako izkazali ter pustili na cedilu fante in narod; potem, ko so rdeči z množičnimi umori v Jelendolu, Mozlju, Kočevju in drugod dokazali, da pred njimi nihče ni varen življenja. Kdor je narod pripeljal do Turjaka, ta je kriv tudi tistega, kar je sledilo. Fantje in možje so se po vesti uprli zločinu, toda vodstvo ni izpolnilo svojih dolžnosti.

General Rupnik je bil tedaj edini, ki se je za narod zavzel. Zato njemu vsa čast! Ne hvalite tistih, ki so narod potisnili v položaj, iz katerega ni bilo več poti nazaj; vsaj po Turjaku ne!

Vodstvo je pripravljalo načrte za čas italijanske kapitulacije, a je pri teh tudi ostalo. Zato nič ne pomagajo pobožne misli na stare dni, ko je SLS imela narod za seboj, če je odpovedalo vodstvo stranke, ki je bila sila, 240 organiziranih komunistov pa je v Sloveniji ves socialni in družbeni red postavilo na glavo. To je bilo mogoče le, ker je bilo na naši strani mnogo načrtov, a malo dejanj, še manj idealistov, neomajno zaupanje v Angleže, pa nič vere vase. Zdaj je prepozno za izmikanje, mešanje in kazanje „čistih rok“. Politiki so bili v vodstvu; in če so domobranci njihovo „vodenje“ morali plačati s svojimi življenji, potem politiki ne morejo v zgodovino nedolžni!

Če trditev dr. Kreka o dobrih zvezah in o vednem ponavljanju proti vsakemu političnemu ali vojaškemu sodelovanju kaj drži, potem vsa krivda pade na tiste, ki so bili v vodstvu; to tem bolj, ker se jim je ob italijanski kapitulaciji ponudila ugodna prilika za odhod v ilegalno, ki je ne bi smeli izpustiti. Borci so bili proti Nemcem in proti komunistom. Gozdovi so bili prazni. Treba je bilo samo človeka, ki bi vedel, kaj hoče; treba je bilo vodstva, ki bi slovensko protikomunistično vojsko vodilo v ilegalno in premagalo partizane. Potem bi tudi Angleži dobro premislili, komu bi dali podporo. Toda vodstvo je zgubilo glavo; vse je ostalo pri „zapečatenih kuvertah“, ki so jih prejeli od stranke izbrani častniki.

Sicer pa je v te zveze težko verjeti. Razlogov za dvome je mnogo.

1. Ob nekem razgovoru — nekako pred desetimi leti — sem stavil dr. Kreku vprašanje: „Kako to, da domobranstva Angležem nihče ni prikazal tako, kot je v resnici bilo?“ Dobil sem odgovor: „Pa ste pobijali tudi vi!“ Takega odgovora od voditelja nisem mogel razumeti; vendar sem mu začel pripovedovati o zločinih, ki so jih komunisti zakrivali nad našimi ljudmi.

Dr. Krek mi je na to odgovoril: „Takah stvari v Londonu nismo zvedeli...“ Imel sem vtis, da dr. Krek o nujnosti protikomunistične borbe ni bil prepričan.

Če so torej naši predstavniki v Londonu tako gledali na revolucijo doma, kaj naj pričakujemo od Angležev samih!? Iz istega razloga potem tudi ni nič čudnega, da za domobrance ni bilo mogoče nič storiti... Ali bi ne bilo lažje našim prodreti z resnico (dr. Krek mi je v istem razgovoru dejal, da so jim bila v začetku v Londonu odprta vsaka vrata), kot pa rdečim, ki so šli v boj zgolj za zločin v službi komunistične revolucije? Toda komunisti so imeli ljudi, ki so bili za dosego svojih načrtov pripravljeni tudi na žrtve; — zato so zmagali.

2. Dr. Krek piše v „Ameriški domovini“:

„Koncem leta 1944 sem takoj, ko sem zvedel, iz Rima po posebni tajni poti sporočil v Ljubljano, da je resna nevarnost, da bodo domobranci in vsi drugi, ki so člani sličnih vojaških formacij, izročeni komunističnemu partizanskemu poveljstvu, če bodo v teh formacijah in uniformah prišli zaveznikom v roke, ker je postal Tito priznan zavezniški komandant na ozemlju Jugoslavije. Prosil sem, naj to svarilo resno upoštevajo in preko zime napravijo ukrepe, ki bi tako izročanje onemogočili. Šele sedaj, po dvajsetih letih sem zvedel, da je to moje poročilo v Slovenijo prišlo in da je bilo osebno izročeno slovenskemu domobranskemu poveljstvu...“

Od političnega voditelja bi človek pričakoval kaj bolj stvarnih navodil; a tega dr. Krek ni storil. Tudi to kaže, da o položaju v domovini ni imeli niti najbolj medle predstave.

Kaj se je koncem leta 1944 dalo ukreniti, ve morda samo dr. Krek sam, ki partizanstva na svoji koži ni občutil... Za nas doma je bila samo ena pot: nadaljevanje borbe proti rdečemu nasilju!

Dejstvo je, da navadni vojaki nismo nikoli drugega slišali kot: „Imamo sijajne zveze“; „vse je v redu“; „Angleži bodo kmalu tu“ itd.

Važen je tudi članek dr. Kreka, ki ga je napisal za tretjo obletnico vetrinjske tragedije. Iz tega samo nekaj stavkov:

„Takrat sem bil v Rimu. Koncem leta 1944 smo tam osnovali Jugoslovansko podporno društvo. Kot zastopnika tega društva sva šla z dr. Živkom Topalovičem k zveznemu oficirju in zastopniku vrhovne zavezniške komande, polkovniku grofu de Salisu v Rimu. To je bilo koncem marca 1945... Polkovniku sva razložila, kakšne skupine ljudi bodo prišle na italijansko in avstrijsko ozemlje in ga prosila, da jih angleške oblasti sprejmejo. Prva prošnja je bila, naj zavezniki nikogar teh ljudi ne izročijo komunističnim oblastem v Jugoslaviji...“

To jasno pove, da je dr. Krek že takrat vedel, da bomo domobranci v Avstrijo prišli in tudi, da bodo domobranci vračani v Jugoslavijo. Potemtakem je bil odhod zamisel in izvršitev NO in stranke. Storjeno ni bilo ničesar — ne pred Vetrinjem, ne v Vetrinju, dokler se za civilne begunce ni postavil dr. Meršol.

Po drugi strani pa se zdi zelo verjetno, da so „oni na vrhu“ le nekaj sumili o resničnem dogajanju... Vsaj dejstvo, da se je večina tako lepo „zmazala“, kaže na to...

3. Dr. Franc Bajlec, tudi član NO, v Vestniku št. 4/62 na strani 92 o „zvezah“ pravi tole:

„NO v tistem času ni imel niti najmanjšega pojma, še manj pa znanja o tem, da so v jaltških ali teheranskih dogovorih kakšne točke, ki bi govorile o vračanju.“

Prav tako dr. Bajlec pravi o „zvezah“ (sicer se nanašajo na dobo zadnjih dni) NO z inozemstvom tole (Vestnik, št. 4/62, str. 98):

„Naša zveza z inozemstvom je bil problem zase, vendar za tiste razmere tudi zelo značilen. NO ni imel lastne radijske zveze z zunanjim svetom. Posluževal se je radijske postaje, ki jo je imel v Sloveniji Draža Mihajlovič... — ...dejstvo je torej, kar smo mogli naknadno z vso gotovostjo ugotoviti, da niti eno poročilo (!), ki jih je poslal NO preko te postaje, ni prišlo prav nikamor. NO ni dobil nikoli nikakega odgovora od tistih, katerim je preko te postaje pošiljal svoja poročila in prosil za odgovor. Tudi skrbno pripravljena poročila o ultimatu, ali tretjemajski revoluciji, kjer je bilo povsod omenjeno, da so sodelovali tudi domobranci, ki so že vstopili v sestav SNV in da tvorijo tako del jugoslovanske kraljeve vojske v domovini, ki je na zavezniški strani, niso nikoli prišla do zahodnih zaveznikov.“

V Vestniku št. 8/62 pa na strani 185 isti gospod pravi:

„S tretjemajskega zborovanja smo poslali takoj še isti večer brzojavne pozdrave kralju, Trumanu, Churchill, dr. Kreku in eno daljše poročilo zahodnozaveznikemu vojaškemu poveljstvu o našem revolucionarnem aktu, kar vse je podpisal Franc Kremžar kot predsednik slovenskega narodnega predstavništva. Vse te depeše so bile oddane osebi, kateri smo vedno oddajali naša poročila in od katere smo poročila tudi prejeli!...“

Kako iz te zmešnjave in protitrditev enih in istih ljudi izkupati nekaj, kar človeka prepriča o resnici, je vprašanje zase. Trenutno se ob vsem tem pranju tudi izjave dr. Kreka, s katerimi hoče zdaj tudi on vso krivdo

zvreči na domobransko poveljstvo, zde dvomljive vrednosti. Vsa ta protislovja vedno bolj kažejo na možnost, da NO le ni tako daleč od vetrinjske tragedije, kot se je prva leta dozdevalo.

Edini možen logični zaključek je: Če je dr. Krek na domobransko poveljstvo takrat gledal tako, kot hoče to zdaj dokazati, potem je popolnoma izključeno, da bi generalu Rupniku in njegovemu kabinetu pošiljal tako važna poročila, svojemu strankinemu krogu v Ljubljani pa ne; razen če je od domobranstva česa pričakoval, kot so „politiki“ doma v domobranstvu videli le zid, za katerim so varno prevedrili revolucijo in nič več.

Ta dr. Krekov članek je važen, ker je nekaj povedal. Še bolj važen pa je zato, ker ga slovenska javnost ni prezrla. Sodeč po raznih komentarjih, je z njim SLS zagodel tako, kakršne bi od zunaj nihče ne mogel narediti.

Gospodu Milošu Staretu ni pripomogel k nobeni časti; sam pa se je javno izobčil iz slovenskega protikomunističnega tabora, saj je bil proti VS in domobranstvu takrat, ko je doma narod umiral za demokracijo, svobodo in pravico do življenja. Stranko samo je potisnil v precep, iz katerega se bo težko izvila in težko dokazala, da je bilo njeno vodstvo pravilno.

Ob vsem tem je naravnost smešna izjava nekoga v Torontu, ki je v svojem zaletu trdil, da bo ZDSPB z naslonitvijo na stranko veliko pridobila.

Prav tako je dr. Krekov članek sam po sebi najboljši odgovor na doslej še neodgovorjeno vprašanje: Zakaj je v ZDSPB prišlo do razkola.

Povzročila ga je stranka, ker je hotela imeti v zvezi glavno besedo, in bi potem tudi zgodovino pisala po osnovah, na katere odgovarja ta moj dopis.

Do razčiščenja je moralo priti! Svobodna slovenska emigracija se je uprla pritisku; kajti 12.000 naših soborcev ni padlo zato, ker je bilo v vodstvu vse preveč prav!

V zgodovini narodov stranke izginjajo za mnogo manjše stvari kot je vetrinjska žaloigra. Zato je logično, da je pod „načrte in fraze“ nekdo moral potegniti črto; kajti prej ali slej bo narod zahteval celoten obračun. Dr. Krek je, čeprav nehote, nedvomno vknjižil močno postavko v rezultat strankinega dela med revolucijo.

Naj se nekateri zdaj le trudijo svetu dopovedati, da niso imeli ničesar z Rupnikom, ne z domobranci!

Domobranstvo je bilo in ostane dokaz narodove sile in volje po življenju, četudi je izkrvavelo; ne najmanj zaradi majhnosti političnega vodstva! Žrtvovano je bilo; veliki svet ga je zavrzel v nadutih iluzijah, da bo to cena svetovnega miru in prijateljstva. Ostala pa je sila nepriznane ideje, ki odklanja hlapčevstvo tako v domovini kot med izseljenci! Obmolknilo so kraške jame; oglasila pa se je vest, katere ne prevpijejo hvalnice in je tudi „čiste roke“ ne zaduše več!

ODPRTO PISMO

Upravi Slovenske kulturne akcije
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires

Buenos Aires, 1. decembra 1965.

Spoštovani gospodje!

Kot član slovenske demokratične protikomunistične emigracije sem Vam v pismu z dne 3. 9. 1965 postavil nekaj vprašanj v zvezi s 7. kulturnim večerom, ki se je vršil 21. 8. 1965, in na katerem je predaval prof. dr. Baraga o temi „Slovenci in Jugoslavija“, ter v zvezi s 17. številko „Glasa“. Na to svoje pismo do konca novembra nisem prejel odgovora. Predsednik SKA g. Ruda Jurčec mi je sicer poslal osebno pismo z dne 14. 9. z nekaterimi pojasnili, ki pa še dolgo niso bila odgovor na moja vprašanja. Ker tudi v nadaljnji korespondenci z g. Jurčecom nisem dobil odgovora na svoja vprašanja in pripombe, uprava SKA mi pa sploh ni odgovorila, sem prisiljen, da o tem javno razpravljam.

Kakor so mogli že mnogi bravci „Glasa“ ugotoviti, glasilo SKA že dalj časa zagovarja politično tezo po lastni samostojni državi Sloveniji, in to ne na znanstveni in kulturni višini, kakor bi se spodobilo kulturni ustanovi — ki naj bi bila svobodni protiutež nesvobodni Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v zasužnjeni domovini — da namreč s stvarnimi političnimi, gospodarskimi, geografsko-strategičnimi in drugimi razlogi skuša dokazati njeno pravilnost. Na mesto tega „Glas“ objavlja anekdote, s katerimi skuša vzbujati pri bravcih negodovanje proti Jugoslaviji in še posebej proti Srbom.

Višek te protijugoslovanske propagande je bil dosežen v „Glasu“ št. 17 z dne 12. 8. 1965 v glosi g. Rude Jurčeca pod naslovom „...po dveh tirih...“, kjer med drugim piše, da imajo titovska diplomatska zastopstva navodila, da naj delajo razliko med protikomunističnimi emigranti, ki so za Jugoslavijo, in onimi, ki so proti oblasti Beograda; sam pa na koncu imenuje protikomunistične Slovence, ki mislimo, da so slovenski narodni interesi najboljše zavarovani v bodoči svobodni demokratični federativni državi Jugoslaviji, lakaje in nas postavlja v isto vrsto s komunističnim sopotnikom Kocbekom.

V isti številki „Glasa“ je izšlo vabilo na 7. kulturni večer s posebnim opozorilom, da se bo večer začel točno, ker je snov zelo obširna in zaradi posebej povabljenih gostov. Z začudenjem smo na večeru ugotovili, da so to bili Hrvati, ki jih je vodja večera g. Jurčec posebej pozdravil. Njihov govornik je bil g. Ivo Bogdan, za katerega smo pozneje zvedeli, da je bil med zadnjo vojno šef tiskovnega urada poveljnika Nezavisne države Hrvatske.

Mislím, da je bilo zelo neprimerno povabiti na predavanje o taki delikatni temi Hrvate, za katere so prireditelji morali vedeti, kako so orientirani.

Predavatelj dr. Baraga je med drugim tudi povedal, da je bila naša nezadostna priprava za vstop v prvo Jugoslavijo eden od vzrokov za razne težave v življenju v skupni državi. V debati pa je bilo polno napadov na Jugoslavijo in Beograd. G. Bogdan je npr. v okrog polurnem govoru neprepričljivo propagiral razbijanje Jugoslavije in snubil v ta namen Slovence. Tudi argumenti ostalih debaterjev niso bili na akademski višini, kot npr. trditev, da bi slovenska vojska z lahkoto pognala italijansko v osmih dneh do Rima. Teh in podobnih nesmislov vodja večera g. Jurčec ne samo ni prekinil ali jih preprečil, temveč jim je celo ploskal.

Na moja protestna pisma zaradi takega postopka in še drugih enostranskih anekdotnih poročil v „Glasa“, mi je g. Jurčec s pismom z dne 30. 10. med drugim odgovoril:

„Na Vaše drugo pismo Vam odgovarjam: Na seji je odbor Slovenske kulturne akcije sklepal o dopisih in sprejel soglasno ugotovitev: '...odborniki so vsi pisma prebrali in se zahvaljujejo za pripombe in nasvete. Kot odborniki Slovenske kulturne akcije odgovarjajo, da Slovenska kulturna akcija, zvesta svojemu prvotnemu namenu, hoče zajeti čim širša področja slovenske problematike, kamor vsekakor spadajo tudi politični problemi in jih na kulturni višini obravnavamo brez povezave s strankarskimi formacijami. Odbor je trdno odločen slej ko prej nadaljevati svoje poslanstvo, neizogibne težave in nesporazume pa bomo z dobro voljo na prijateljski način skušali odpravljati.“
(Podčrtanja moja.)

Gospodje odborniki, če ste res soglasno sprejeli navedeni sklep, prosim, držite se ga in dajte navodila svojim članom in tudi g. predsedniku, ki je istočasno urednik „Glasa“, naj politična vprašanja obravnavajo samo načelno in na kulturni višini, kot je npr. članek dr. Brumna „O politiki in politikih“ v „Meddobju“. Ne dovoljajte pa speljavati SKA v katerokoli strankarsko propagandistično akcijo, in prav tako ne dovoljajte žaliti tistih, ki drugače mislijo, kot je to storil g. predsednik SKA v glosi „Po dveh tirih“ in drugod. Tudi ne dovoljajte, da se v vašem glasilu seje sovraštvo proti slovenskim bratom, s katerimi bi nas mogla bodočnost le povezati v neko skupnost, čeprav je nekateri ne žele. Potem bomo pa zopet morali ugovarjati, kakor je to storil predavatelj dr. Baraga, da imamo težave, ker smo šli nepripravljeni v državno skupnost. Omeniti velja še, da doslej še nihče ni dokazal, kako bi samostojna slovenska država praktično lahko obstajala, bodisi politično, ekonomsko ali vojaško.

Z objavljanjem posameznih anekdotnih poročil, kot je npr. poročilo, da je prišlo v Slovenijo 250.000 Bosancev (koliker je ta številka točna) ali, kako je afriški črnc zavrnil neke srbske študente na ljubljanski univerzi, ko so zahtevali predavanja v srbohrvaščini, češ da ne razumejo slovenščine, še ni podan dokaz, da je v nevarnosti slovenski narodni obstoj, pač pa se

s tem neti sovraštvo proti Bosancem in Srbom. Ne odhajajo Slovenci na delo v inozemstvo zato, ker jim Bosanci odjedajo kruh, ampak le-ti prihajajo v Slovenijo na delo, ki ga Slovenci nočejo več opravljati, ker raje odhajajo tja, kjer dobe lažje in boljše plačano delo. Prihajajo pa tudi poročila, da se Bosanci uče slovenščine. Ni odvisno od Srbov ali Bosancev, če se bomo Slovenci obdržali kot narod ali ne. To zavisi samo od nas Slovencev samih in naše narodne zavednosti, tako onih doma, kot nas v emigraciji. Z napadi na Jugoslavijo in Beograd pa ne bomo rešili slovenstva. Pozabljamo, da je tako v prvi kot v sedanji Jugoslaviji bilo vedno tudi veliko Slovencev na najbolj odločilnih mestih v Beogradu. Kljub temu, da smo Slovenci tvorili le okoli 10% prebivalstva prve Jugoslavije, smo imeli v vladi, ki je štela od 12 do 18 ministrov, dva ali več Slovencev, in to večkrat v najvažnejših ministrstvih, tudi kot vladne predsednike. Torej smo za razne težave v prvi Jugoslaviji tudi Slovenci soodgovorni. In to zato, kot je to povedal dr. Baraga, ker smo šli nepripravljeni v novo državo.

Gospodje odborniki, ali se zavedate odgovornosti pred zgodovino, če dovolite, da se v glasilo naše najvišje kulturne ustanove vzbuja sovraštvo proti bratskim slovanskim narodom, s katerim nas usoda more zopet povezati v neko skupnost? Ali se zavedate odgovornosti, če s političnim razdvajanjem med svojim članstvom povzročite še v vaših vrstah razdor, kakršnega je med nami že več kot dovolj.

Vsak človek, tako tudi vsak Slovenec, ima pravico do svojega političnega prepričanja in ideala. Tudi ima pravico boriti se za doseg tega ideala. Toda ta borba mora biti pozitivna, pristaše je treba zbirati v ljubezni do tega ideala, ne pa v sovraštvu do nekoga drugega. Ne posnemajmo komunistov, ki zbirajo pristaše v sovraštvu do nekega resničnega ali namišljenega sovražnika. Torej skušajmo se kot demokrati in kristjani združevati v ljubezni do svojih idealov. Če pa ne mislimo vsi enako, zato še ni potrebno, da se medsebojno napadamo in žalimo. Če drug drugega ne moremo s stvarnimi dokazi prepričati o pravilnosti lastnih idealov, potem se vsaj spoštujmo kot osebe. Zavedajmo se, da ne bomo mi — slovenski politični emigranti — odločili, kakšna bo bodoča državna ureditev Slovenije, ampak bo to, ko bo prišla svoboda tudi za naš v komunistični sužnosti trpeči narod, le-ta v svobodnih volitvah odločil, ali hoče živeti v lastni državi Sloveniji, v demokratični federaciji ali konfederaciji z drugimi Južnimi Slovani ali v kakršnikoli že povezavi.

Vsekakor pa ni naloga SKA zavzemati in propagirati določeno strankarsko politično usmerjenost. Za širjenje raznih političnih idej, imamo dovolj strank in frakcij, kakor tudi dovolj političnih časopisov in revij. Torej je dovolj možnosti za vsakogar, ki se želi politično udeleževati in propagirati kako idejo. Zato mislim, da ni primerno za tako propaganda uporabljati tudi glasilo Slovenske kulturne akcije.

Z odličnim spoštovanjem!

Emil Cof

ZA PROTİKOMUNISTIČNO KRONIKO

S pričujočo številko „TABOR“ odpira strani za novo za-
glavje, čigar namen pove že sam naslov. Pozivamo vse proti-
komuniste širom sveta, da zanj prispevajo gradivo. Tako ga
bo „TABOR“ preko svojih strani posredoval tistim, ki jim mo-
goče ne bi bilo dosegljivo, ki pa je nad vse koristno za naš
nenehni boj proti zločinskemu sistemu, kjerkoli naletimo nanj.
Z združenimi napori vseh bomo lažje kos nalogam, ki jih ruše-
nje rdeče zločinstvenosti in zavoženosti stavi pred svobodoljub-
ne, poštene ljudi zemeljske oble. (Op. ur.)

Brezposelnost v Sovjetski zvezi

Po marksistični teoriji je brezpo-
selnost eden od poglavitnih grehov
kapitalizma in kot taka v komuni-
stičnem sistemu nedopustna. Da Ju-
goslavija živi v tem „kapitalistič-
nem grehu“, nam je znano že nekaj
let. Nismo pa vedeli, da je ta greh
možen tudi v matični deželi komu-
nizma — v Sovjetski zvezi. To je
razvidno iz članka, ki ga je v urad-
nem sovjetskem mesečniku „Voprosi
Ekonomski“ (Gospodarska vpraša-
nja) napisal in podpisal neki Jefim
Manevič. Pisec navaja v članku, da
20% za delo sposobnega prebival-
stva v Sovjetski zvezi nima zapo-
silitve v svoji stroki in se preživlja
s priložnostnim delom! Predlaga, da
bi izdelali načrt za pomoč tistim de-
lavcem, ki so „zaradi automatiza-
cije podjetij začasno izgubili služ-
bo“. (FP 4/8/65 — Uvodni članek).

Brezposelnost tudi na Poljskem

Za poljsko postaja brezposelnost
vedno večja težava, ker je število
tistih, ki nimajo dela, v nenehnem
porastu. Eden od ukrepov, ki jih je
podvzela vlada, da bi zmanjšala
brezposelnost, je 5-letna vojaška

služba. Vojska naj bi absorbirala
del brezposelne mladine.

(FP 23/8/65, WP)

Vrnitev k gospodarskemu centralizmu v Sovjetski zvezi

Nikita Hruščev je ukazal decen-
tralizacijo v gospodarstvu, ker je
bil mnenja, da je za neuspeh ali toč-
neje povedano: polom kriv centrali-
zem. Zadnje čase se množijo znaki,
da mislijo sedanji sovjetski oblast-
niki gospodarstvo zopet centralizi-
rati, ker decentralizacija ni prinesla
zaželenih uspehov, pač pa razne ne-
všečnosti, ki bi utegnile postati ne-
varne.

(FP 23/8/65 — SA)

Število komunistov na svetu

Vlada Zedinjenih severnoameri-
ških držav je objavila poročilo o šte-
vilu komunistov na svetu. Po tem
dokumentu je bilo na vsem svetu ob
koncu januarja 1965. leta 44,5 mi-
lijona aktivnih strankinih članov. V
zadnjem letu je število naraslo za
4 odstotke. 90% vsega članstva je
v državah s komunističnim režimom.
Jugoslavijo, z 1,030.041 članom, uvr-
šča to ameriško poročilo med drža-
ve pod sovjetskim vplivom.

Hinko Zupančič

Iz naših dni

Bilo je prve dni po božiču.

Naš bataljon je bil v Trebnjem. Partizani so se zakleli, da hočejo uničiti postojanko Občine; zato so nagnali vse svoje bataljone v to smer.

Prenočevali smo v Nemški vasi. Zgodaj zjutraj je bilo dano povelje za vstajanje. Pri zboru smo dobili municije, da smo se kar šibili pod njo.

Odpravili smo se proti Ponikvam.

Sneg je pokrival okolico. Bil je lep razgled, ko je vzhajalo sonce in se odbijalo v svežem snegu. Oči so nas kar ščemele. Akoravno je bilo v tistih dneh vse žalostno, ker so bile borbe proti komunistom na dnevnem redu, je narava bila vseeno lepa.

Ker ni bilo nevarnosti, da bi nas tam nekje napadli partizani, smo šli kar precej skupaj, akoravno v vrsti po eden; toda brez presledkov, ki smo jih bili vajeni, če je pretela nevarnost.

Ugibali smo, v katero smer bomo krenili. Kar nas je bilo Dolenjcev, smo si želeli, da bi šli proti Mirni peči in Novem mestu,

Ko smo dospeli do Ponikev, smo krenili na desno proti Jordan kalu.

Tam je bil nekaj časa oddih. Ojstri vrh je precej sovražno gledal na nas. Vedeli smo, da so se tam že velikokrat vršile težke borbe; zato smo se z veliko previdnostjo in v velikih presledkih pomikalj od tam naprej, kajti imeli smo namen iti na Ojstri vrh in opazovati, kaj je v Ajdovcu.

En vod je šel naprej, ostali pa počasi in z veliko previdnostjo za njim.

Tako smo dospeli na Ojstri vrh brez streljanja. Tam smo opazili sledove krvi, ubito mulo z natovorjenimi kotličji in starimi odejami ter več praznih zabojev municije. Mrliča ni bilo nobenega; te so partizani odnesli s seboj.

Nekaj dni preje je bila tam huda borba med partizani in novomeščani. Novomeška četa je zaplenila partizanom top v Lipovcu; potem so ga peljali tod mimo. Ker so partizani hoteli dobiti top nazaj, so hitro šli na Ojstri vrh v zasado. Vedeli so dobro, da topa ne morejo peljati drugod kot v to smer. Toda nakana se jim ni posrečila. Bilo je več partizanov mrtvih.

Od tukaj se nam je nudil krasen razgled proti vasi Ajdovec; na desni v dolini je lepo čepela vas Podlipa; še bolj na desno Dobrnici, nad njim pa se je šopiril hrib Lisec.

V Ajdovcu smo videli partizane, kako so se sprehajali po vasi. Tudi ob kozolecu na koncu vasi smo jih opazili, kako so gledali v našo smer. Tudi oni so nas opazili.

Nad vasjo na hribu smo tudi opazili partizansko stražo. Žal je bilo predaleč za streljanje; edino top bi nam prav prišel. Tega pa nismo imeli.

Ko smo čepeli tam za skalami in iskali zavetja pred burjo, smo obračali gumbе radioaparata in kmalu ujeli glasove, kako je komandant iz Ajdovca poročal komandantu divizije na Dvor: „Halo, halo... Tukaj komandant Raso. Na Ojstrem vrhu se nahaja sovražnik. Začeli jih bomo obstreljevati s težkimi minometalci in strojnicami.“

Kmalu se je oglasil težki minometalec; tudi težka bređa je zaklepetala. Vendar je bilo vse prekratko.

Ker smo ostali kar skriti za skalami, nas niso več opazili. Zato je zopet sporočal na Dvor: „S težkimi bredami in težkim minometalcem smo pregnali sovražnika z Ojstrega vrha. Bomo tja poslali še patroljo. Pri Dobrničju pa se nahaja Rupnikov pes.“

Že preje smo sami ugibali, kdo naj bi bil v smeri Dobrničja, kajti slišati je bilo redko streljanje mitraljeza in pušk; včasih je vmes udarjal še minometalec.

Kmalu smo opazili, kako od Ajdovca sem hiti patrolja petih mož. Takoj je šlo nekaj naših borcev malo niže v zasedo. Čez dobre pol ure so že privedli štiri partizane, ki so se predali; eden je hotel zbežati, pa ga je rafal brzostrelke podrl.

Bili so Primorci. Pripovedovali so nam, da so bili v angleškem vojnem ujetništvu. Tja so prišli Titovski oficirji in jim natvezili, naj gredo v partizansko vojsko, ker je Jugoslavija že vsa v njihovih rokah; le glavna mesta imajo še Nemci. Tako so se pred dobrim tednom izkricali nekje v Dalmaciji. Takoj so jih naklestili četniki, kmalu potem ustaši, zdaj pa še domobranci.

Tudi proti vasi Podlipi smo opazili partizane, kako so vodili mulo. Tudi v to smer je bilo predaleč za streljanje. Marsikoga so seveda srbeli prsti, ko je bil tak razgled in se je zdelo, da imaš sovražnika na dlani. Pa je bilo preklemansko daleč v tisto dolino.

Skoro do mraka smo ostali tam. Vedeli smo, da ne bo dolgo, ko bomo šli v Ajdovec uničit komunistično gnezdo.

Že se je mračilo, ko smo dospeli do Jordan kala. Mislili smo, da bomo tam prenočili, pa smo jo zopet mahnili proti Ponikvam.

V gozdu nad Ponikvami so bili v zasedi Vlasovci. Kakor hitro so nas začutili, so sprožili na nas močan ogenj iz svojih težkih mitraljezov. Mislili so, da smo partizani. Polegli smo in čakali, da so se prvi dogovorili in sporazumeli. K sreči naših nihče ni izkupil.

Ko smo se sporazumeli, smo šli naprej proti Trebnjemu; precej

utrujeni in lačni. V želodcih je že krulilo. Saj že nekaj dni nismo imeli tople hrane; nekateri pa tudi mrzle ne. Bilo nas je namreč več takih, ki smo mislili, da je boljše, da nosiš hrano v želodecu kot pa v torbici, kar ti je pri morebitnem napadu samo v napoto, ko še tisto okrog tebe opleta. Zato smo po navadi suho hrano, ki smo jo dobili, kar takoj pojedli; potem pa žvečili listje ali kaj drugega, da smo se le zamotili.

Že je bila trda noč, ko smo se ta večer zavalili po trdih podih; nekateri pod mizo, drugi na mizo. Srečen je bil, kdor je mogel na peč. Ta se je še do dobra ogrel in posušil. Povsod je bilo dobro; samo da smo bili na toplem. Takrat nihče mislil na posteljo.

Zaradi prevelike utrujenosti smo takoj pospali in kmalu se je čulo smrčanje. Edino straže okrog vasi so pričale, da so v tej vasi bojevniki.

Komaj se je začelo daniti, je že bilo dano povelje za vstajanje. Vedeli smo, da bomo šli v borbo proti komunistom in novim doživetjem naproti. . .

Mogoče nikdar v zgodovini slovenski narod ni čutil moči svojih izročil tako pristno kot za časa okupacije, ki jo je mednarodna komunistična zarota izkoristila za svoj naskok. Narodne toče so bile simbol in čista slovenska zastava, ki jo je general Rupnik na račun svoje časti po letih preganjanja zopet dvignil visoko na čelo svojega naroda, je bila žarišče, h kateremu se je slovenski narod zatekel v izpričevanje svoje resnične neomajne zavednosti, ki bo še dolgim rodovom svetila kot vzgled rodoljubja, kadar je zanj treba, žrtvovati, žrtvovati, žrtvovati. . .

Osebnostališče

V odgovor na vabljenje od strani sobojevnikov za pristop k organizaciji, Vam pošiljam to pismo, v katerem bom skušal pojasniti svoje stališče.

Sem domobranec in domobranec hočem tudi ostati; zato ne morem postati član vaše bojovniške organizacije, kajti ona že po svojem imenu pomeni zanikanje domobranstva. Slovenska strankarska politika ne pozna domobranstva, kajti „3. maj“ žalostnega spomina je uničil slovensko domobranstvo še predno ga je komunizem. Pretvorili so ga v takozvano slovensko narodno vojsko, čeprav je neizpodbitno dejstvo, da je prav domobranstvo že bila slovenska narodna vojska, saj je predstavljalo 95% protikomunističnih bojovnikov. Slovenska narodna vojska ima torej že od vsega začetka svoje ime in to je **domobranstvo**.

Razumljivo je, da smo takrat med borbo še vsi tavalili v temi, čeprav se je že čutila napetost med četništvom in domobranstvom. Državljska zavest se je v glavnem začela buditi in je prišla do pravega izraza šele sedaj v begunstvu. Zaradi tega je prav, da se sedaj razčistijo pojmi in da se tudi vprašanje domobranstva postavi na prave in solidne temelje.

Ne morem si predstavljati, da se danes imenuje domobranec tisti, ki je iz dna srca vdan kraljevski Jugoslaviji. Bil bi namreč izdajalec lastnih idealov. Prav tako je nesmiselno, da se oni, ki so pristaši „3. maja“ in jim je smoter federativna ureditev Jugoslavije, še imenujejo domobranci; kajti po tem datumu domobranstvo za njih ne obstoja več. Tudi je več kot gotovo, da je v federaciji slovenska narodna vojska — to je domobranstvo — nemogoča, kajti osrednja oblast v takih zvezah ima trdno v svoji roki enotno politiko, finance in vojsko. Iz povedanega sledi, da se po logičnem sklepanju danes lahko smatrajo za domobrance samo oni, ki želijo in hočejo Slovenijo kot samostojno državo, bodisi v dobesednem smislu ali pa v obliki konfederacije. To je tudi razumljivo, kajti samo v samostojni državi je mogoča obnova oziroma nadaljevanje domobranstva, to je slovenske narodne vojske.

Vkljub „3. maju“ pa domobranstvo še ni izginilo in tudi po Vetrinju še ni izumrlo. To pride do lepega izraza v raznih člankih, ki so bili objavljeni v „Vestniku“ in „Taboru“. Mislim, da nas je še vedno toliko, da bi lahko imeli svojo organizacijo. Ta naj bi bila nadstrankarska in nepolitična. Njena glavna naloga naj bi bila, poleg protikomunističnega delovanja in medsebojnega tovarištva, buditi slovensko državljansko zavest.

Znaki in simboli društva: Slovenska zastava — pravi slovenski grb (brez muslimanskega polmesece) — oba domobrantska grba (poleg kranjskega grba je treba upoštevati tudi tržaški grb, pod katerim se je borila močna skupina domobrancev).

Članstvo: Redni člani so vsi domobranci slovenskega mišljenja s činom in položajem pred „3. majem“. Častni člani bi morali biti starši, vdove in sirote padlih domobrancev in vaških stražarjev. Kot izredni člani, toda brez vpliva pri vodstvu društva oziroma društev, pa lahko pristopijo tudi vsi „somišljeniki“ domobranstva, to so oni civilisti, ki niso bili pod orožjem, pa jim je domobranstvo sveta stvar.

Ta odgovor verjetno mnogim ne bo všeč, izraža pa moje osebno stališče.

S spoštovanjem

Stanislav Buda

domobranski nadporočnik, poveljnik 24.

V avgustu leta 1965.

čete in zadnji izžanski krajevni poveljnik

Pripis: Pismo z enako vsebino je bilo poslano tudi društvu „Borec“.

Zaplotniki

Slučajno mi je prišla v roke 5. številka šapirografiranega lista „Smer v Slovensko državo“, ki ga izdaja neki anonimni uredniški odbor, v katerem mrgoli vsepolno netočnosti, zavijanaj in klevet o delovanju slovenskih rodoljubov.

Anonimni člankar med ostalim tudi piše:

...„opozarjamo dr. Kisovca na dejstvo, da je bil le on sam in ne mi kot član slovenske delegacije na Mirovni konferenci in da je kot tak imel vso možnost, da ta mali horizont poveča bodisi na Koroškem ali pa na Primorskem. Mi smo samo vedeli in vemo, da v teh deželah prebivajo resnični naši bratje Slovenci, za katere se je treba boriti bolj iskreno kakor so se borili Srbi in Jugoslovani“...

...„V vseh teh obdobjih so bile na več ali manj izrazit način proglašene slovanske države na temelju narodnih pravic in po načelu samoodločbe narodov, ki je mednarodno usvojeno in priznано“...

Ker me skrivnostni pisec meša med politike, naj predvsem pribijem, da se kot gospodarstvenik nisem in ne bavim s politiko in da na konferenci nisem zastopal nobene politične stranke, ampak da sem kot bivši diplomirani absolvent pariških šol ter poslovodeči podpredsednik Zadrúžne banke in upravnik pomorskega „pool-“a za jadranski promet bil iz Reke pozvan na Mirovno konferenco kot strokovnjak za gospodarska, pomorska in socialna vprašanja ter sem se udeležil v glavnem konferenci, ki so obravnavale vprašanja omenjenih strok.

Višek politične modrosti se zrcali v piščevi trditvi, da sem jaz imel vso možnost povečati horizont (namreč ozemlje) na Koroškem ali pa na Primorskem.

Ne ve pa, da je delegaciji v težki borbi za Koroško vendarle uspelo

doseči pri velesilah vsaj pristanek, da Slovenci na Koroškem sami s plebiscitom odločijo o svoji pripadnosti. Pri tem pozablja zelo žalostno in boleče dejstvo, da so se „resnični naši bratje Slovenci na Koroškem“... „na temelju narodnih pravic in po načelu samoodločbe narodov“ plebiscitarno s sicer malo, toda na našo narodno nesrečo vendar zadostno večino svobodno in jasno izrekli proti zedinjenju z ostalimi Slovenci in za nadaljevanje hlapčevanja avstrijskim Nemcem.

Glede Primorske bi pa tudi moral vedeti, da je Italija bila zaveznica in zmagovalka, naše dežele pa kot sestavni del Avstrije premagano in zavzeto sovražno ozemlje.

Zelo neokusno in malo diplomatsko pa je strupeno, mržnje polno, nerazumljivo sovraštvo in zlonamerno očitiranje Srbom in Jugoslovanom, da se na Mirovni konferenci niso iskreno borili za Slovence.

Ali res ne ve, da nas Slovence in Hrvate tedanji odločujoči činilci kot narod (la nation) sploh poznali niso, v kolikor pa bi tedaj le vsaj megleno kaj vedeli o naši narodnosti (la nationalité), so nas na podlagi dejanskega stanja mogli smatrati samo kot avstrijsko, proti zaveznikom vojskujoč se pleme, ki mora skupno z Nemci priti na zatožno klop in plačati račun za povzročeno vojno škodo.

To je tudi razumljivo; saj ne mi Slovenci, ne Hrvati nismo imeli niti ene divizije (nasproti poljskim in češkim legijam), ki bi se borila na strani zaveznikov za našo svobodo.

Bodimo torej realni in priznajmo lojalno in odkrito:

Samo Srbom, ki so uspeli dokazati svojim zmagovitim zaveznikom svoje krvno in jezikovno sorodstvo z našim narodom in srbski, v borbi za svobodo popolnoma izkrvavljeni zavezniški vojski, ter požrtvovalnemu naporu Jugoslovanskega odbora v Londonu se moramo Slovenci in Hrvati zahvaliti, da smo takrat iz sovražnega in premaganega tabora kot bivši sovražniki sploh mogli biti sprejeti v tabor in za mizo zmagovitih srbskih zaveznikov in tako dobiti vsaj kolikor (toliko možnosti) braniti naše interese. Brez zavzemanja Srbov in npora Jugoslovanskega odbora bi ostali kot Avstrijci in Madžari v taboru premaganih sovražnikov.

Kakor je iz pisanja razvidno, ti anonimni politiki in etnologi tudi ne razlikujejo pojmov „slovenski narod“ in „jugoslovanstvo“.

Prvi pojem namreč vsebuje zahtevo po čim popolnejši in gospodarsko čim koristnejši suvereniteti in državni samostojnosti Slovenije, o čemer smo si danes pač vsi rodoljubni Slovenci edini.

Drugi pojem pa pomenja čim uspešnejšo politično povezanost naše narodne države s Hrvati, Srbi, Makedonci in po možnosti tudi z Bolgari v višjo enoto; torej v neke vrste konfederacijo, odnosno zvezo držav — ali v ožji Commonwealth južnih Slovanov po vzoru velikih kulturnih narodov — v svrhu čim boljše obrambe in večje varnosti narodnega ozemlja in čim boljše zaščite življenjskih interesov povezanih narodov.

Končno je menda vendar danes že vsakomur jasno, da se svoboda do-
biva in brani samo in edino le z orožjem. Tudi danes vsi predobro vemo,
da v svetovni politiki deli pravico samo zmagovalno orožje, ki edino odloča
o usodi narodov, ne pa neko „...poudarjanje elementarnih narodnih pravic,
ki so mimo vsega zaščitene po moderni državnopravni politični praksi in
teoriji“, kakor v svoji fantaziji to še veruje naivni anonimni pisec.

Iz anonimnega modrovanja glede slovenskega naroda in Jugoslavije
pa še sledi, da smeriški etnologi sploh nimajo nobene vere v žilavost, vztraj-
nost, narodno zavest in ponos slovenskega naroda, ker trdijo, da bi v pove-
zanosti s Srbi, Hrvati in ostalimi Slovani izgubili Slovenci svojo narodnost.

Tako zaničljivo mišljenje o ponosu in narodni zavesti je sramotno za
vse zavedne in trdne Slovence brez ozira na njihovo svetovno naziranje in
bi moglo veljati torej samo za omahljive slabiče brez trdne hrbtnice, ki
vidijo obstoj in rešitev naroda samo v stisnjeni deželici, osamljeni, odcep-
ljeni in izolirani od ostalega slovanskega sveta.

O svobodi in bodočnosti slovenskega naroda bo, razven interesov veli-
kih sil, odločalo v povezavi s prirodnimi zavezniki končno tudi zavedno in
oboroženo ljudstvo, kakor je to že z orožjem v roki pokazalo v junaških
borbah tekem zadnje krvave revolucije, ne pa neke — čeprav še tako mam-
ljive humanitarne in pravicoljubne, v stvari pa varljive papirnate pogodbe
in mednarodne listine, podpisane tudi od velikih sil, od katerih pa kljub
svečanim obvezam ni do danes niti ena vsaj z mezincem ganila v zaščito
pravic slovenskega naroda bodisi na Koroškem, v Italiji ali pa v domovini.

Na ostale izmišljotine, natolcevanja in neukusne žaljivke anonimnega
avtorja, katere so razen proti rodoljubom moje svetovne in narodne kon-
cepcije uperjene posebno proti moji osebi, ne smatram za vredno odgovar-
jati. Zanje mi ostaja samo pomilovalni prezir. Mene more v narodnem oziru
razžaliti edino tak rojak, ki stoji po kulturi in svetovni razgledanosti na
višji ali pa vsaj meni enaki ravni, ki bi prestal več ali pa vsaj toliko
preganjanj od avstrijskih pandurjev, pretrpel toliko muk in trpinčenja
po nacističnih ječah in moral izdržati vsaj toliko rdeče tlake po rudnikih
kot sem vse to zaradi narodnega zadržanja moral prestati jaz. Tega se je
menda anonimni urednik tudi zavedel, ker iz strahopetnosti ali pa iz sramu
ni upal podpisati svojega politično „duhovitega“ pamfleta.

Pri javnih obravnavah o narodnih in gospodarskih problemih je pač
prvi in glavni predpogoj resno, možato in odkrito razpravljanje — z vso
osebno avtoriteto in odgovornostjo, ne pa anonimno skrivanje za plotom.

Kdor je resen in nesebičen javni delavec, se ne sramuje svojega ime-
na, ampak se odkrito predstavi narodu, da vsakdo lahko presodi, če je vre-
den zaupanja in če je vredno z njim razpravljati ali ne.

Nič strahu torej in pogumno z imeni na plan, zaplotniki!

Dr. Vekoslav Kisovec

9. REDNI TABOR DRUŠTVA S. P. B. „TABOR“ V ARGENTINI

V nedeljo, 21. novembra 1965, se je vršil naš 9. redni tabor. Bil je v prostorih Slomškovega doma v Ramos Mejía.

Že pred taborom se je zbralo mnogo borcev, ki so v živahnem pomenku in snidenju kramljali in obujali spomine.

Po sv. maši smo pričeli tabor na vrtu pod mogočnim drevesom, ki je v vročem dopoldnevu delal hladno senco. Spominski del je otvoril kulturni referent, g. Ivan Oven, z lepo recitacijo. Popeljal nas je k našim mrtvim bataljonom, ki spe širom Slovenije zverinsko pomorjeni, toda nikoli premagani.

Za njim je imel govor dr. Stanko Kociper. Dejal je: „Končujemo s spominskimi proslavami 20-letnico zverinskega pokolja naših domobrancev... Zgodovina nam že dejansko priča, da je bila naša borba pravilna. Naši borci so pričeli pred 20. leti boj, katerega svet šele danes pričinja... Druga svetovna vojna je odkrila veliko perečih problemov, ki so z vojno vzplamteli (socialni, politični, narodni, moralni itd.).

Oba -izma, Hitlerjev in Mussolinijev, ki sta poudarjala nacionalno stran in osebni kult sta izginila z vstopom Stalinove SSSR v vojno. Takrat se je vojna zaobrnila v globalno: človeštvo se je pričelo deliti v dva tabora, v dve fronti, katere je pokojni nadškof Bonaventura Jeglič videl v svojem znanem govoru v Celju: „Hudič ima svojo fronto in tudi Kristus ima svojo.“ Borba slovenskega naroda je bila velika borba Kristusove fronte proti satanovi: komunizmu...

Naš protikomunistični odpor je vzplamtel spontano kot odgovor vsega naroda proti komunistični revoluciji. Ta odpor proti komunizmu je pozneje skristaliziral general Leon Rupnik v Slovenskem domobranstvu, naši prvi narodni vojski, ki je bila, je in bo naš narodni ponos. Na žalost naših tragedij v Grčaricah, Turjaku in pozneje v Vetrinju, niso bili krivi naši vojaki, temveč različne politične linije, ki se niso mogle zediniti v odločilnih trenutkih.

Razdorov danes med borci ni. Mi vsi še stojimo z istimi ideali, kakor smo to pred 20. leti. Ne smemo se bati ropota piškavih orehov, katere bo itak čas sam odnesel. Prevelika je bila žrtev slovenske matere, in preveliko prelite najboljše narodne krvi za naše najvišje ideale: Bog, Narod, Domovina.“

Sledila je pesem „Oče, mati, bratje in sestre“ in s tem je bil komemorativni del končan.

9. redni občni zbor Društva S. P. B. Tabor je otvoril starešina Ivan Korošec. Pozdravil je vse navzoče borce, posebno gospe Zinko Rupnikovo in Ksenijo dr. Kociprovo ter domobranskega junaka, polkovnika Vuka Rup-

nika. Zatem se je zahvalil za gostoljubje vodstvu Slomškovega doma. Omenil je še: „Rad bi se dotaknil še nečesa kar mi vsi želimo: edinstvo, da bi bili vsi borci eni in močni. Bog, Narod, Domovina niso naše krilatice v katerih iščemo svoje dobičke, kakor to pišejo nekateri v svojem letaku. Ti ideali so naša bitnost in naši nazori.“ Zatem je prebral pozdravno pismo predsednika Zveze DSPB Tabor, inž. Franca Gruma, našemu društvu, kakor tudi pismo g. Mirka Kunčiča.

Za overovatelja občnega zbora sta bila določena gg. Potočnik in Grčar; kot skrutinatorja pa gg. Dušan Dimnik in inž. Tone Matičič. Ugotovila sta, da ima Društvo SPB Tabor 153 članov. Navzočih in zastopanih s pooblastili je bilo na taboru 91.

S poročili odbornikov je pričel tajnik g. Marijan Amon. Dejal je: „Delo društva se je vršilo v letošnjem letu skoro samo v okviru odborovih sej, katere so se vršile redno vsak zadnji petek v mesecu. Vseh sej v letu je bilo enajst.“

Poročilo konzorcija revije Tabor je prebral inž. Tone Matičič. Dejal je med drugi naslednje:

„Revija Tabor izhaja v 1100 izvodih. S plačilom v tiskarni smo na tekočem. Brezplačno se pošilja 50 izvodov raznim društvom, invalidom in sirotan. V letu 1966 bo ostala naklada neizpremenjena; januaraska in februaraska številka je združena na 48 straneh. Zaradi povišanja tiskarskih stroškov bo naročnina za leto 1966 v Argentini znašala 400 pesov. Obstoj, obseg in vsebina lista Tabor so odvisni od nas vseh; redno plačevanje naročnine, pridobivanje novih naročnikov, tiskovni sklad, dopisniki, objavljanje slik ter zdrava in umestna kritika naj pripomorejo, da bo Tabor v ponos in zadovoljstvo nam vsem, zgodovina pa naj določi mesto, ki odgovarja glasilu Tabor.“

V imenu nadzornega odbora je podal poročilo g. Jože Jenko. Dejal je: „Nadzorni odbor je pregledal vse knjige, katere so bile dobro urejane. Pregledal je pravila naše organizacije in ugotovil, da je naše stališče edino pravilno, in je današnji tabor 9. redni občni zbor. Revija Tabor je tudi kontinuiteta Sanmartinskega Vestnika, katerega je ustanovil pokojni svetnik Karel Škulj. Denar nabran za nakup lastnih prostorov bo šel v sklad za Slovensko zavetišče.“ Nato je predlagal razrešnico s pohvalo vsem odbornikom za opravljeno delo v preteklem letu.

Dosedanjim pravilom so dodani nekateri novi aktualni členi. Člen 9: Redni član društva lahko postane tudi ženska oseba, ki se je ideološko borila proti komunizmu in zapustila domovino.

Člen 10: Tudi vsa mladina, ki se bori danes proti komunizmu more postati član društva in se vključi v mladinski odsek.

Doda se nov člen, ki določa, da je podstarešina lahko namestnik starešine v njegovi odsotnosti. Ima lahko tudi drugo funkcijo v odboru, ne more pa biti član nadzornega odbora.

Člen 20: Poslovna doba starešinstva se podaljša na dve leti.

Med tem je prišel č. g. Jože Guštin, duhovni vodja društva, kateri je imel zamudo zaradi avtomobilske okvare. Podal je kratko duhovno misel: „Kakor ste bili nekoč borci na bojnem polju, na okopih domovine, tako morate biti danes prav isti borci v svojem okolju. Ne s puško v roki, toda s svojim zgledom. Naše življenje mora biti življenje prvih kristjanov. Danes mora biti naša borba duhovna, notranja; ako bomo notranje trdni, bomo lahko nadaljevali našo borbo.“

Starešina Ivan Korošec se je zahvalil č. g. Guštinu zanjegove tako tehtne besede.

Sledile so volitve, na katerih je bilo z veliko večino izvoljeno sledeče starešinstvo:

Starešina **Ivan Korošec**, postarešina **Jože Žerovnik**, članski načelnik **Jože Grabnar**, pomočnika **Vencelj Dolenc** in **Božo Šušteršič**, strokovni načelnik **Miloš Prelog**, pomočnik **Radivoj Rigler**, tajnik **Marijan Amon**, pomočnik **Adolf Škrjanec**, gospodarski načelnik **inž. Tone Matižič**, pomočnik **Ivan Makovec**, zgodovinski referent **Tone Šušteršič**, kulturni referent **Ivan Oven**, pomočnik **Lovrenc Tomaževič**, tiskovni referent **dr. Stanko Kociper**, pomočnik **Dušan Dimnik**, nadzorni odbor: **Jože Jenko** in **prof. Stane Hafner**, predsednik razsodišča: **Mirko Kunčič**, društveni kurat č. g. **Jože Guštin**.

Nato so bili sprejeti naslednji samostojni predlogi:

1. Članarina za leto 1966 je 100 pesov.

2. Počastitev umrlega člana. Ob smrti člana društva se pošlje umrlemu slovenski šopek s slovenskim trakom, in naroči se sv. maša v bližnjem slovenskem središču, kjer je živel pokojni.

3. Gmotna pomoč družini umrlega člana. Ako je ta v stiski se podeli pomoč iz invalidskega sklada.

4. Prvi častni starešina društva je bivši domobranski polkovnik in junak **Vuk Rupnik**.

Slovensko zavetišče. Pričelo se bo z organizacijo pripravljalnega odbora, kateri bo potem organiziral različne pododseke: propagandnega, finančnega, gradbenega, socialnega idr. To delo mora zajeti vso slovensko skupnost v Argentini, ker samo z dobro organizacijo bo zagotovljen uspeh.

Poslana so pozdravna pisma Zvezi DSPB Tabor v ZDA, društvu Zedinjena Slovenija, gospej **Olgi Rupnikovi**, vdovi generala **Leona Rupnika**, in vsem slovenskim domovom.

Sonce je stalo visoko na nebu in vročina je pritiskala že tudi skozi listje košatega drevesa. Tabor je potekal brezhibno, dobro pripravljen in v res pravem borčevskem duhu. Bil je to znova jasen dokaz, da društvo sledi idealom, za katere smo se borili in za katere je padlo toliko naših najboljših bratov.

Njim spomin in slava!

BOG — NAROD — DOMOVINA

DSPB TABOR — BUENOS AIRES

Starešinstvo je na svoji seji 17. decembra 1965 razdelilo podpirancem znesek 80 dolarjev, ki ga je v ta namen poslala ZDSPB Tabor.

IZ MONTREALA

Sredi novembra je predsednik Zveze Tabor obiskal Montreal, Kanada, in s tamošnjimi soborci naredil načrte za delo v organizaciji. Bil je zelo zadovoljen z uspehom in upamo, da se bo delo med Slovenci v Montrealu poživilo.

TABOROVO MARTINOVANJE

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev Tabor v Torontu je ime- lo v soboto 20. novembra lepo uspelo prireditvev. Kljub bazarju pri Mariji Pomagaj je bil obisk zelo dober, tako da gotovo nič ne zaostajamo za obi- ski pred leti. Čuti se več zavednosti med nami, ljudje pridejo, ker gre za našo stvar. Posebno veliko jih je bilo izven Toronta, nekaj celo iz Amerike.

EKSPLOZIJA

V noči od 26. na 27. november je na jugoslovanski ambasadi v Torontu eksplodirala bomba, ki je povzročila precej škode. Sumijo protikomunistične organizacije. Storilcev še niso našli, razpisana pa je baje nagrada 2.000 dolarjev za tistega, ki izsledi krivce.

Spominska proslava v Milwaukee, U. S. A.

Nedeljo 5. septembra so srbski protikomunistični borci na veličasten način posvetili spominu žrtvam, padlim v Kočevju. Ne samo po zamisli, temveč tudi po izvedbi, je ta žalna proslava v tem letu Junakov na dostojen način stopila v vrsto podobnih prireditev jugoslovanske emigracije.

V mogočni katedrali Sv. Save se je svečanost začela z bogoslužjem v pravoslavnem obredu, ki ga je vodil č. oče prota Vlastimir Tomić iz Ali- quipa, Pa., potem pa se je občinstvo udeležilo veličastnega requiem-a, pa- rastosa, za vse pomorjene v Kočevju leta 1945.

Ob 2. uri popoldne je bila komemoracija v dvorani Srbskega doma. Množica pravoslavnih vernikov in gostov je napolnila veliko dvorano. Spošt- ljivo so prihajali stari in mladi, gostje in domačini, ki pred vojno večinoma niso niti vedeli za Kočevje.

Po ameriški in jugoslovanski himni je dr. Miha Krek navzočim podal pregled dogodkov med vojno in vzrokov, ki so privedli do naše tragedije. Svoj govor je pričel in končal s priložnostnimi verzi iz Črne maše, v go- voru pa je podčrtal fatalno sovpadnost zavezniške politike s premišljeno sovjetsko propagando in taktiko, česar posledica so naše ogromne žrtve.

Za njim je povzel besedo prota Vlastimir Tomić, ki je bil med vojno v vojnem ujetništvu, njegov sin pa je kot srbski prostovoljec padel v Ko- čevju. Govornik je v skrbno pripravljemem govoru, čeprav je težko zadr-

ževal ginjenost, je z vestnostjo in dostojanstvom duhovnega pastirja počastil spomin padlih borcev, ne samo srbskih prostovoljcev in četnikov, temveč predvsem slovenskih domobrancev in nesrečnih bratov Hrvatov. Objektivno in dosledno je priznal velike zasluge protikomunističnih borcev v Srbiji in Sloveniji ter počastil gen. Nedića in Rupnika. Govor je na navzoče napravil globok vtis.

Globoko občuten govor g. Nebojše Mandića, ki je med redkimi ušel iz kraja groze, je mnogim povzročil mokre oči.

Na koncu sta gg. Ivan Drčar in Lojze Galič pozdravila navzoče v imenu ZDSPB Tabor. Drčar je prinesel pozdrave predsednika F. Gruma, Galič pa je prebral pismo Milana Zajca in Franceta Kozine. I. D.

Kot pomemben simbol se nam danes zdi slika, ki je bila posneta v tistem krvavem poletju leta 1944 pri Sv. Treh Kraljih. Trije možje: župnik, slovenski svečenik, ki je na tej izpostavljeni postojanki poštenega ljudstva kazal dušam pot iz teme k božji luči, njegov brat, ki je kot domobranski častnik stal na čelu tistih, ki so dan na dan izpostavljali svoja življenja v obrambo slovenstva pred mednarodnim komunizmom, pa general Rupnik, ki je dal svoje ime in svojo čast, da bi naše ljudstvo lahko ostalo sebi zvesto tudi v dneh največje groze, so podoba resnične miselnosti našega naroda v tistih letih preizkušnje. Ob takih možeh bodo jemali svetel vzgled rodovi, ki bodo gradili svojemu narodu svetlo bodočnost v svobodi.

ANDREJ GLUŠIČ — 60-LETNIK

Podpolkovnik Andrej Glušič je 30. novembra 1965 praznoval 60-letnico življenja. Daleč je Andrej od slovenskih centrov in skoro sam živi in dela v ameriški prestolnici, Washingtonu, zato mu prijatelji nismo mogli osebno voščiti in z njim pokramljati. Zato se ga spominjamo s temi besedami, s katerimi so povezane naše najboljše želje in iskrene čestitke.

Andrej Glušič je kot odložen protikomunist in zaveden Slovenec kot mnogo drugih šel v zadnji vojni skozi svojo Kalvarijo. Prav je, da ob tej priliki zabeležimo vsaj nekaj podatkov iz njegovega življenja in delovanja.

Rojen je bil 30. novembra 1905 v Dulah pri Šmarjeti, ekraj Novo mesto. Po končani realki je stopil v vojno akademijo in leta 1927 postal pehotni podporočnik in odšel na svoje prvo službeno mesto v 40. „Triglavski“ polk. Kasneje je dovršil vojno geodetsko šolo in bil dodeljen vojno-geografskemu institutu. V tej stroki se je potem izpopolnjeval vse do izbruha vojne. Leta 1941 je bil ujet od Nemcev, toda uspel jim je pobegniti in je prišel v stik z organizacijo polkovnika Mihajloviča ter se je po njegovem navodilu septembra 1941 vrnil v Slovenijo in takoj stopil v stik z Mihajlovičevo vojsko v Sloveniji. Kasneje je bil skupaj z drugimi oficirji poslan v koncentracijsko taborišče Gonars—Chiesanuova. V taborišču je organiziral Mihajlovičevo organizacijo med oficirji in podoficirji ter tako komunistom iztrgal lepo število oficirjev in podoficirjev. Komunisti so imeli v teh taboriščih že močno organizacijo.

V taborišču je izdajal tajni taboriščni tednik „Domovina“, pri katerem je med drugimi sodeloval tudi dr. Kociper. Po povratku v domovino je spet pristopil v JVVd. Po italijanski kapitulaciji je vzpostavil radiozvezo z Mihajlovičem in po njegovem nalogu začel z reorganizacijo JVVd v Sloveniji, katera je v septembru 1943 doživela katastrofo. Bil je postavljen za komandanta vzhodne Slovenije, načelnika štaba komande Slovenije in Zveznega oficirja Vrhovne komande. Bil je član Vojnega sveta, v katerem so poleg Glušiča bili še: gg. Vauhnik, Prezelj in Krenner. Junija 1944 je bil zaradi svojega ilegalnega delovanja aretiran od Gestapo in odpeljan v koncentracijsko taborišče Dachau. Tam je dočakal ameriške vojske in „svobode“. V letih emigracije je obiskal razna taborišča in intenzivno deloval proti komunističnemu režimu doma. V Münchenu je ustanovil in skupaj s sodelavci izdajal tednik Slovenija, vse do svojega odhoda v U.S.A. leta 1949. V Washingtonu je v službi v svoji stroki kot „research geodesist“. Napisal je večje število znanstvenih razprav iz geodezije in kartografije ter je priznan specialist v svoji stroki.

Andrej! Po mnogih peripetijah, komunističnih in okupatorjevih preganjanjih in zaporih je plaval čolnič Tvojega življenja. Tvoji prijatelji Ti želimo, naj Te Bog še dolgo ohrani zdravega in zadovoljnega v krogu svoje drage družine in Ti iz vsega srca kličemo: Ad multos annos!

Soborci

LUDVIK KOLMAN — ŠESTDESETLETNIK

Tiho, v krogu svoje družine je Ludvik Kolman obhajal 60-letnico svojega rojstva. A je prav, da se ga spomnimo tudi njegovi soborci. Odgrnimo zaveso preteklosti in na kratko pogledimo na pot njegovega dela.

Rojen je bil na Planini pri Sevnici. Klasično gimnazijo je dovršil v Mariboru, potem pa je dve leti študiral kemijo na Dunaju. Leta 1928 je prišel v Ljubljano, se vpisal na univerzo, kjer je 1933 diplomiral na pravni fakulteti.

Kot rezervni častnik je redno odhajal tudi na orožne vaje in bil tako dvakrat pod poveljstvom gen. Draže Mihajlovića.

Razpad Jugoslavije ga je doletel v Sisku. Ni se hotel predati, ampak se je s svojim bataljonom začel pomikati proti Sloveniji. Varno je pripeljal vojake do Sevnice, tam pa jim je dal možnost, da so odšli na svoje domove in se tako rešili vojnega ujetništva. Večino orožja so poskrili v bližini Sevnice.

Od tod je odšel v Ljubljano in na svoje službeno mesto v Borovnico. Med tem se je dvakrat vrnil v Sevnico, da bi orožje bivšega artilerijskega polka prišlo v prave roke. Ob drugem obisku je zvedel, da so vse že imeli v rokah partizani, ki so bili na štajerskem že v polnem razmahu.

Razččaran se je vrnil v Ljubljano in se pridružil protikomunističnim četam. Septembra 1942 je bil spet v Borovnici kot poveljnik tamkajšnje posadke. Naletel je na mnogo težav, a se jih ni ustrašil. Da so ob italijanski kapitulaciji okoliške posadke obstale, gre veliko zaslug odločnosti stotnika Kolmana.

Pri svojem delu je naletel na zapreke pri nemškem poveljstvu na Vrhniki. Kljub temu mu je uspelo obstati do maja 1. 1944. Tedaj pa so ga Nemci aretirali, ker se je preveč zavzemal za pravice domobrancev. Komunistični terenci, ki so vseskozi delali proti njemu, so se ga tako znebili. Poslan je bil v Dachau. Nekaj dni pred koncem vojne je bil izpuščen pod pogojem, da ne bo šel več k domobrancem, ampak k politični policiji. Kot tak je odšel v Št. Jošt in se tam pridružil domobrancem, s katerimi je odšel na Koroško. Pri umiku je bil pomočnik podpolkovnika Friderika Lehmana, poveljnika I. brigade v Ljubljanski diviziji. V Vetrinju je postal šef taboriščne policije in se je tako rešil vrnitve.

Med revolucijo se je s svojimi fanti udeležil nešteti bojov s partizani. Še za časa Vaških straž je nad Tomišljem razbil glavni štab partizanske vojske, ki se je tedaj nahajal v Krimu. Zaplениl je ogromno skladišče orožja

in partizanski arhiv; poleg tega pa je ujel tudi glavno partizansko kurirko za Balkan. Ni bilo pohoda, kjer se njegovi fantje ne bi izkazali; posebej pa je treba omeniti Begunje in Krvave peči.

Begunsko življenje je preživel v Spittalau, kjer je bil zaposlen pri taberišni upravi in veliko pomagal zlasti borecem, ki so bili raztreseni po Koroškem. Koncem leta 1949 je prišel v Waukegan, Illinois, v ZDA. Pri Kolmanovih so slovenski begunci iz okolice našli svoje zatočišče in zbirališče. Koliko prijetnih uric je marsikdo prebil pri njih!

K jubileju, katerega se sicer spominjamo z zamudo, se čestitkam pridružujemo nekdanji soborci in kličemo: Še na mnoga leta!

REV. IVAN LAVRIH — 50-LETNIK

Rev. Ivan Lavrih je doma iz št. Vida pri Stični.

Po dovršeni klasični gimnaziji v Ljubljani je stopil v ljubljansko semenišče. 2. julija 1939 ga je pokojni vladika škof dr. Gregorij Rožman posvetil v duhovnika. Svoje prvo in tudi zadnje kaplansko mesto je nastopil v Dobropolju.

Takoj po okupaciji je začel zbirati fante in jih pripravljati za borbo proti okupatorju; toda komunisti so s svojo revolucijo preprečili njegove načrte. Dobropoljska dolina in Suha krajina sta pred komunisti največ pretrpeli.

G. Ivan Lavrih je bil s svojimi fanti vedno tesno povezan in je z njimi odšel na Turjak, kjer je bil zajet. Komunisti so ga zaprli v Kočevju in obsodili na prisilno delo. Ker jih je dobro poznal, je izrabil prvo priliko in ušel iz ujetništva. Umaknil se je v Ljubljano, od koder je domobrancem pomagal, kolikor je mogel. Pogosto je odhajal na Dolenjsko in obiskoval fante na terenu. Ni čuda, da so ga fantje imeli tako radi in so se veselili njegovih obiskov. Poln idealizma je upal, da bo tudi Slovenija doživela vstajenje.

Leta 1945 je s tisoči beguncev zapustil domovino. Prišel je na koroško, kjer je prve tedne preživel v Millstadtu, prav blizu pokojnega domobranskega poveljnika gen. Leona Rupnika. Z njim je bil tiste zadnje dni. Zapisal je mnogo spominov, ki so zabeleženi v Vetrinjski tragediji in v Svobodi v razvalinah.

1949. je odšel v Združene države Amerike. Od leta 1959 je župnik pri Sv. Antonu v Liberal, Kansas. Delaven in požrtvovalen kot vedno zelo uspešno deluje. Lani, za 25. obletnico posvečenja, je sezidal novo šolo in samostan.

Gospod Ivan! Vaši prijatelji, borci, se Vas hvaležno spominjamo in Vam k Vašemu srečanju z Abrahamom kličemo:

Bog Vas ohrani ter Vam daj moči in blagoslova, da bi še dolgo mogli delovati v Njegovem vinogradu!

Ob zaključku številke smo prejeli poročilo, da je tudi v Torontu (Kanada) v preteklem letu srečalo z Abrahamom kar troje naših delavnih in vsem dobro poznanih soborcev: Viktor Zakrajšek, Stanko Suligoj in Viktor Trček. — Ker zares nimamo prostora, da bi se vsakega izmed njih spomnili, kakor zasluži, prosimo, naj nam verjamejo, ko jim v imenu vseh soborcev iz dna bojevniškega srca kličemo: Na mnoga leta!

Tončka Urankar

IZ GROBA

Več ne jokaj, mama;
dobra je nebeška hrana.

Rad obrisal bi Ti
solze grenke,
pa so roke moje
kosti — tenke.

Strašne muke smo trpeli,
da Slovenci lepše bi imeli,
za Boga spet zaživel;
smo tisočeri strohneli.

Veš, sosedov me je streljal v glavo,
da sem padel v jamo: . . .

Nebroj zvezd se je prižgalo,
ko se je široka odprla rana.
Zgodovina pa je z našo krvjo zapisana.

Lahka nam je domača gruda; —
težka je morilcem vsaka ura.

S krono mučeništva štirje
bratje smo nebeški svatje.

Tone, Franci, Vinko in Albin,
zraven mene je Gašperčev Albin.

Le prižigaj lučke drobne,
da srce ne čuti toliko togobe.

Dobra je nebeška hrana;
več ne jokaj, mama... —

V SENCI DOLOMITOV

(Nadaljevanje)

„Tudi jaz nisem brez vsega. Ko so poklali Bertove, nisem imel miru, dokler nisem odkopal karabinke. Sinoči, ko so nam izropali dom, me je imelo, da bi udaril nanje. Pa je bolje, da nisem; da se ne bi kdo opravičeval, da so to storili zaradi mene. Če pridejo drugič, bom sprožil, pa naj zmagam ali padem. Mi je vseeno; samo zaklati se ne pustim.“

Lojzetu so se žabliskale oči. Ni vedel, če od veselja ali od skrbi. Stisnil mu je roko:

„Jaz ti bom ob strani...“

Ko je na vas legala noč, sta se spet našla. Med njivami. Daleč od vasi. Z nekim pridržanim nemirom sta se oklepala svoje edine rešitve — puške. Vedela sta, zakaj; pa jima je bilo vendarle vse tako tuje in nerazumljivo. Kako neprimerno lepše bi bilo mirno leči k počitku pod brezskrbno domačo streho in se pripravljati na življenje! Sonce bi topleje sijalo na naše vasi, ko bi ne bilo strahu in sovraštva. Večeri bi bili tihi, polni miru, ki človeka spočije po trdem delu in mu budi čisto ljubezen do zemlje in družine...

Toda to so bile sanje, ki niso imele v sebi nič resnice... Po slovenskih vaseh ni bilo veselja do življenja. Prvič v trinajst stoletij dolgi zgodovini se je Slovenec dvignil proti bratu v znamenju sužnosti ter iz sovraštva do Boga in vsega dobrega.

Ko sta tako premišljevala položaj, v katerem sta bila, sta iz Podsmreke zaslišala nerazločen vrišč. Bilo je onkraj hriba. Zato je bilo vse tako čudno pomešano z vetrom in vpitjem obupanih ljudi, da sta komaj uganila, od kod prihaja. Vedela sta, da so se spet nekam zaleteli in pospravljajo in osvobajajo, kakor znajo samo rdeči tovariši. Kmalu je od gozda odjeknil tudi strel. Spoznala sta, da gre zares.

„Naj le streljajo, če hočejo razdražiti Lahe!“ je jezno stisnil skozi zobe Jože.

„Da. Nedolžni bodo trpeli — za partizani ne bodo šli. Kaj res še zdaj ne vidiš, da nas eni kot drugi hočejo uničiti? Sami se moramo braniti...“

Lojze je dvignil puško in pomeril proti gozdu. Čez čas je vprašal:

„Jože! Si že kdaj streljal?“

„S karabinko še nikoli,“ je priznal.

„Če bo treba, boš takoj znal. Vsi smo šele učenci.“

Tedaj se je vznemirila Račna. Ko da bi zaječala v hudih sanjah. Zarenčali so psi. Prav pod hribom je bil slišen korak.

„Čez hrib so prišli. Morda spet iščejo tebe,“ je zaskrbelo Lojzeta.

Jože ni odgovoril. Pogledal je razdvojeno, kot da išče nasveta in pomoči. V tem trenutku ni mislil nase, ampak na brata, ki se je skrival nekje na hlevu.

„Pojdiva!“ je ukazal Lojze in stopil med njive.

Sklonjeno sta se bližala raztresenim hišam med Radno in Brezovico, od koder so se slišale stopinje. Stisnila sta se v jarek ob cesti. od koder bi se lahko potegnila za rob, če bi bila sila.

„Tu bova počakala, pa naj pride kdorkoli. Tem vragom je treba zastaviti pot.“

Za cesto sta zagledala postavo, ki se je hitro bližala glavni cesti.

„Ne streljaj! Partizani ne hodijo tako, tudi ne pride en sam,“ je zašepetal Lojze.

Senca je prišla bliže. Bil je Turkov Matija iz Šmartne.

Lojze je pustil orožje v jarku in stopil na cesto. Matija se je tako prestrašil, da ni mogel do besede.

Sele, ko je spoznal, da ni nevarnosti, se je razgovoril. Povedal je o strahu, ki so ga prestali šmarski fantje.

„Matičevega Ivana, Lazarjevega Lojzeta in Andrejčevega Jožeta so zvezane privlekli na sredo vasi. Koglarjevo domačijo so tako obrali, da jim ni ostalo za sok moke; tudi živino, konje in vozove so vzeli. Rekli so, da zato, ker jim je Andrej ušel in se zdaj skriva doma.“

„Italijani pa tako blizu! Saj je posadka v Slabetovi hiši ob železnici; dobrih pet sto korakov od Koglarja,“ se je začudil Lojze.

„Kaj tisto; to ni nič! Ko bi ti videl, kakšne kolone so drle iz Ljubljane! Od Dolgega mostu do Kopavnika jih je bila polna cesta. tudi tanke in oklopnike so imeli. Partizani pa so bili v zasedi v Gorjančevj meji, samo petdeset metrov od Lahov. Ko je vpitje pri Koglarju utihnilo, so iz zasede oddali naj rafalov in se umaknili. Italijanom še na misel ni prišlo, da bi udarili nazaj. Obrnili so svoja vozila in brez strela odšli nazaj v Ljubljano. Tako je res lahko igrati partizane — osvoboditelje!“

„Nazaj grede so vdrli tudi v našo hišo in zahtevali, da grem tudi jaz z njimi. Preprosil sem jih, naj me puste v zgornjo izbo, da se napravim. Od tam sem skočil skozi okno in tako prestrašil stražarja, da je skočil za vogal: ko se je zavedel, kaj je, sem bil že med drevjem za hlevom... Le kaj naj storimo,“

„Odgovor je samo eden: puške v roko!“ je odločno pribil Lojze in stopil po svojo. Zdaj se je prikazal tudi Jože.

Matija je stal kot okamenel.

„Druge rešitve ni, čeprav je težko verjeti, da smo res tako daleč.“

Zamišljeno je pogledal proti gozdu, od koder je pravkar prišel.

„Jih je bilo mnogo?“ je tiho vprašal kovač.

„Precej; povsod so bili natreseni... Zakaj sprašuješ?“

„Kar tako. Kaj, če bi šli in rešili fante? Veš, kaj bo z njimi...“

Vsakega je škoda.“

„Ne misli na to! Zdaj je prepozno. Odšli so. In navsezadnje: veliko jih je — koliko je pa nas?“

„Več je nas kot teh rdečih zveri; samo začeti je treba. Dopovedati jim moramo, da hočemo živeti v miru.“

Lojze je bil kot na trnju. Matijev odgovor mu ni bil posebno všeč. V tej uri ni prenesel nobenega oklevanja in odstopanja. Spet je zamišljeno prisluhnil proti Radni, od koder so se trgali nerazločni glasovi.

„Bog daj, da bi jim še kdo srečno odnesel pete!“ je na glas želel Matija.

„Veš za kakšno puško?“ ga je zmotil Lojze.

Matija je nezaupno utihnil, kakor da se boji že same misli na orožje. Lojze ga je razumel, saj je tudi sam čutil po žilah led, ko se je odločal. Stopil mu je ob stran:

„Nikar ne premišljuj; — domov ne smeš več, midva tudi ne. Torej...“

„Imaš prav: upreti se moramo! Z vsem, kar imamo.“

Pogledal je okoli sebe in nadaljeval tiše:

„Vem za orožje... Če ga le niso nocoj iztaknili in odnesli. Tri puške so in zbrojevka. Tudi streliva je za prvo silo.“

Lojze bi ga najraje objel. Nič več ga ni bilo strah ob misli na tiste, pred katerimi so trepetale vse bližnje vasi.

„Takoј gremo ponj. Zdaj bo varno, ko so vse pobrali in šli.“

„Nič ne veš. Včasih pridejo tudi podnevi...“

„Sicer je pa vseeno; — mora počiti. Pojdimo!“

Tiho so se vlekli skozi vas in se vzpeli v Kopavnik. V gozdu nad Šmartnom so počakali, ker je bil na vasi še vedno nemir. Po cestah so drdrali motorji; nekje proti Ljubljani je bilo slišati oklopnik. Vsi so vedeli, da so to Italijani, ki bodo zjutraj obiskali izropano vas.

„Od hudirja se lepo vrstijo! Vedno ista pesem: ko se rdeči umaknejo, pridejo črne srajce in strahujejo že itak zbegane ljudi. Ej, tudi zanje še ni vseh dni konec! Prekleta igra!“ je ušlo Jožetu.

„Kc bi mogel, bi jim plačal za vse. Takoј nocoј.“ je dodal Lojze in buljil v noč, ki se je nad Ljubljano že začela svetliti.

*

Čez pol ure so fantje že tipali skozi vas. Matija je potrkal na okno domače hiše, a mu ni nihče odprl. Šele, ko se je cglasil, se je v temi na oknu prikazala sestra Ivanka.

„Daj mi ključ skladišča!“ je z divjim glasom zašepetal Matija.

„Ti ga ni treba... S krampom so sneli vrata in vse pobrali. Tudi živine ni več v hlevu, obleke tudi ne. So rekli, da zato, ker si ti snoval belo gardo.“

„Kaj je to.“ se je uprl brat, čeprav je vedel, da mu opravičila ni treba, ker so bile partizanske trditve tako debele, da bi jih lahko odmetaval z lopato.

„Ti ljudje so zares od sile!“ je začelo vreti v njem.

„Ne jezi se! Da si jim le ušel! Ko bo drugače, bomo spet napravili, kar so nam pokradli,“ ga je mirila Ivanka.

Ko je Lojze slišal, kaj se je zgodilo, ga je za hip obšel občutek nevarnosti. Ni se hotel dolgo muditi tod. Kot ukaz je izzvenela njegova beseda:

„Matija, hitro poglej, če je še vse v redu! Jože, ti mu pomagaj, da nas kdo ne prestreže! Tudi danj se že.“

„Razujem!“ je Matiju, ki je že služil vojake, spet ušlo po vojaško,

Tudi Jože je začutil, da je Lojzeta treba ubogati. Čas in sila sta ga postavila in mu dala oblast.

Lojze sam je čutil le skrb in dolžnost varovati vse, ki so bili v nevarnosti pred komunisti. Brez besede je odšel na dvorišče in legel v travo za debel'm orehom. Pripravil je puško na strel in jo nametil proti gozdu za hlevom.

Marija in Jože sta se kot strahova splazila pred hlev. Vse je bilo razmetano. Kar dišalo je po roparski drhali. Hlev je bil prazen. Na sredi je ležala mlaka strjene krvi; tam so klali teleta in prašiče. Skladišče je bilo obrano do golih sten. Pred vrati je ležal kramp z nalomljenim toporiščem. Matija ga je pobral in z njim dvignil dve podnici v kotu. Iz skrivališča sta potegnili puške, strojnico in naboje, česar partizani na srečo niso izvohali. Matija je komaj dihal, tako mu je bilo težko, ko je videl orožje pred seboj.

„Ko sem to skrival, sem računal, da se bomo s tem kdaj otepali tujca; zdaj kaže, da je namenjeno domačim ljudem... Nismo mi začeli,“ se je opravičeval Matija, ne da bi Jožetu pogledal v oči.

Ko sta vse prinesla za vogal hleva, se je dvignil tudi Lojze.

„To je naša edina rešitev!“ je bil vesel orožja, ki je ležalo pred njimi.

„Zdaj hitro spravimo vse na varno, da nam ga kdo ne izmakne. Tudi pri roki mora biti, da bomo lahko prišli do njega, kadar bo treba.“

Dobro obloženj so se vrnili v gozd. Vrh Tcmažinovega brega, od koder so imeli odprt pogled na pot, po kateri so oni dan prišli partizani, so legli v travo in naredili načrt za naslednjo noč.

„Jutri zvečer jih počakamo tu, pa če jih pride dve sto. Naših žu-
ljev si ne pustimo več krasti. Sta razumela?“

Nihče ni odgovoril; le oči, ki so se srečale, so jasno goverile, da še nikoli niso bili tako edini kot zdaj. Tiho so odšli proti Pelinovcu in se skrili na hlev. Orožje so zasuli v seno.

Na vasi je vstajalo jutro.

*

Večera niso čakali; preveč je bilo kazne, da se za noč spet pripravljajo večji „obisk“.

Poštar je Pelinovcu kar zapovedal, naj fante drži doma, če noče da mu bodo Lahi požgali dem, družino pa odpeljali v internacijo. Logarjev je prišel k Pikcu spraševati, če se oni iz gozda kaj prikažejo v mlinu; da se za to zanimajo Italijani, je dejal. V resnici pa je le hotel slišati, kaj oni mislijo o „osvoboditeljih“, katere je imenoval „četnike“. Tudi Jurjev Tone, katerega že cel teden ni bilo na spregled, se je brezskrbno vozil po dolini prav do zadnje hiše, ki je bila daleč v gozdu.

„Le poglejta! Spet so na delu isti ljudje kot takrat, ko so poklali Bertove,“ je bil Lojze zaskrbljen.

Ni se ustrašil in premislil; upor proti nasilju mu je postal življenjska nujnost.

*

Še pred mrakom so odšli v grmovje nad bregom. Z njimi je šel tudi Jožetov brat Slavko, ki na vsa dopovedovanja, da mu partizani ne bodo nič storili, ker je še mlad, ni hotel ostati doma.

„Prostovoljno greš. Zavedaj se tega,“ je poudaril kovač.

„Vem. — Jože, daj mi puško!“ je bil brat vesel.

Ko se je nad dolino zgostila noč, so se fantje po žitu splazili za rob nad cesto. Za hrbtom jih je kril gozd. Bili so nestrpni. Slavku je bilo žal, da je med njimi, a ga je bilo sram, da bi se zdaj umaknil.

Niso dolgo čakali, ko je mir nad dolino pretrgal žvižg. Tako tajinstveno se je dotaknil gozda in bregov, da niso vedeli, od kod se je utrgal. Potem je bilo vse mirno, da jim je že sama tišina stisnila srca.

Nenadoma so na cesti, še daleč od vasi, zaslišali korak, ki se je hitro bližal. Vmes so se slišali zamolki udarci puškinih kopit ob kanistre. V to mešanico vedno jasnejših glasov je žalostno zamukalo govedo.

„Čudna procesija je to,“ so se spogledali fantje in se oprijeli pušk.

Kakih dvesto metrov pred njimi so se prikazale prve sence.

„Ne streljaj, dokler ne rečem!“ je zašepetal Lojze in legel poleg Matija, ki je ležal za strojnico in kot zver prežal v temo.

Ko so partizani zavili med prve hiše, je udarilo v bregu. Partizani so se v velikem neredu razbežali nazaj po dolini, od koder so prišli. Tako jih je presenetilo, da niti enega strelo niso vrnili. Vola, ki so ju

pustili na cesti, sta vdano stopila pred bližnji hlev, kjer sta vsa zadovoljna spustila gobce v zelenje.

„Fantje, zdaj pa za vasjo v nasprotni breg, da nam ne pridejo za hrbet! Vole bomo dobili zjutraj,“ je ponosno zapovedal Lojze in prvi odrinil po klanecu.

Ko so se v Mejdetovem bregu spet vgnezdili na položaj proti vasi, so se počutili nepopisno srečne in varne. Vse drugače se zadihali; lepote, ki jih je zemlja tako polna, so oživele, kot da bi se odprl cvet.

„Si jih videl, junake? Zvezane žrtve znajo pobijati, ko jih počakaš s puško, se razlete kot jerebice,“ so si ponavljali fantje in čakali jutra.

Pred seboj so spet zagledali življenje. Skrbelo jih je le, kako se bočo za to streljanje spet maščevali Italijani.

Zjutraj so ljudje dvignili glave. Vse je bilo kot za praznik. Ugibali so na desno in levo, kdo se je zanje postavil v bran. Kaj gotovega ni nihče vedel. Tomažin, ki se je razumel na politiko kot zajec na bchen, je Pečinovci celo skušal dopovedati, da je za to obrambo Logarjev naprosil Italijane.

„Ne bodi neumen!“ ga je zavrnil sosed, ki bi rad še kaj povedal, a se je spomnil Lojzeta, ki mu je naročil, naj malo govori in veliko poslušaj.

Že zgodaj dopoldne je Fajtov Janez oblezel vse hiše in iskal izgubljenega vola, ki sta se zatekla v Adamov hlev. Kot občinski mož je z njim hodil tudi Logarjev, s katerim sta si bila istih misli; edina v vasi, ki sta delala za prevratnike. Pred Adamovim hlevom sta menila, da je treba živino takoj zvečer spraviti k Italijanom, katerim je bila prvotno namenjena. Adamov Francelj, ki je bil skrit v senu, je pogovor slišal in samo čakal, da sta se terenca umaknila. Potem je takoj pognal vola v grmovje, sam pa odšel na vas.

Na vasi je bilo, kot da bi gorelo. Vse je bilo pokoncu. Ljudje so nadlegovali župana, naj zaščiti vas, ker bodo oni iz hriba gotovo spet prirohneli nadnje kot zveri. Župan se je umaknil, ker je od vseh še najmanj vedel, kako naj se obrne, da bo svojo glavo odnesel še za en dan.

V gozdu nad vasjo je bilo vse drugače. Bližal se je večer. Fantje so se zbirali in ugibali, kaj jim bo prinesla noč. Od vseh strani so prihajali, kot da bi jih klical neslišen glas. Iz Šmartna so prišli Koglarjev, Turkov in Lazarjev, ki so se že dva dni potikali med grmovjem. Iz Radne Mejdetovi trije, Adamov, Potokarjev in Penkov; iz Brezovice Mežnarjev, Smočinov, Andrejcev, Bertov in Gosarjev. Osemnajst jih je bilo. Vsak je prinesel, kar je imel skrito od zadnje vojne. Kot trdnjava se stali v črnih smrekah in mirno gledali na vas, ki se je pogrezala v mrak. Drug drugemu so stisnili desnico za prisego zvestobe in pripravljenosti na vse, zavedajoč se, da ne morejo ničesar izgubiti.

Fantje so se zavedali, da jih je preveč, da bi ostali prikriti, in premalo, da bi se brez varnega zaledja javno spopadli z nasprotniki, katere je okupator ponekod že kar očitno podpiral. Zakladal jih je z orožjem in strelivom, s požiganjem vasi in aretacijami pa je fante proti njihovemu prepričanju nagajal v gozdove. Zaradi tega so se zbirali skrivaj. Podnevi so delali, zvečer jih je pa spet zmanjkalo. Stražili so zdaj tu, zdaj tam. Nihče ni vedel, kje so prebili noč. Tu in tam se jim je pridružil še kdo, ki je srečno ušel partizanom, ki so še vedno nadlegovali samotne bajte po okoliških vaseh. Spopada s komunisti niso iskali, ker so se bali italijanskih represalij nad nedolžnimi ljudmi.

Tudi to je bilo ponavadi partizansko delo. Ker svojim idejnim nasprotnikom niso mogli blizu, so se poslužili okupatorja. In ker ta ni našel vzroka za uničenje vasi, so to storili sami. Nekega večera so se pritihovali v Kopavnik in oddali dolg rafal proti železnici. Železnica je bila za okupatorja tista točka, ki jim je najbolj pognala kri v glavo. Rdečji so na cesti nalašč pustili za pehar praznih nabojev, katere je kmalu nato našla italijanska patrola.

Zjutraj je bila vas obkoljena. Nihče se ni smel ganiti iz hiše.

Fantje, ki so tisto noč ležali nekje na Mahu v zasedi, so od daleč videli, da mora biti nekaj narobe, ker so bile vse ceste prazne. Slavko, ki je imel takrat zveze v Rokodelskem domu v Ljubljani, je takoj odvihral skozi log v mesto in v imenu vseh fantov prosil prijatelja, naj od oblasti izposluje dovoljenje, da se smejo braniti.

Prijatelj je obljubil, da bo storil vse, kar bo mogel, ter mu naročil, naj se popoldne spet oglasi. Kam se bo prijatelj obrnil za pomoč, ga ni zanimalo. Na poti domov je srečal dolge kolone fašističnih vojakov, ki so se vračali v Ljubljano, ne da bi uresničili svojo grožnjo nad Radno.

Zvečer se je Slavko spet oglašil v Ljubljani. Prijatelja ni našel; namesto njega ga je sprejel človek visoke postave, s katerim sta še tisti večer odšla na Brezovico.

*

Fantje so se kot vsak večer spet zbrali v gozdu nad vasjo. Neznani človek se jim je predstavil kot njihov poveljnik. Vsakemu posebej je segel v roko, za vsakega je imel pravo besedo. Naredil je vtis, ki jim je vžgal ogenj za boj proti nasilnikom. Nikogar ni bilo strah iti v ta boj. Odločno so stopali v vrsto in poveljniku povedali vsak svoje ime.

Jutro jih je vzelo. Odšli so proti Notranjim goricam. Čutili so, da je ta pot drugačna, kot je bilo dosedanje potikanje. Tudi tisti, ki so še ostali doma, so spoznali, da gre zares. Veliko jih je šlo za svo-

jimj brati in prijatelji; vedeli so, kje je mesto poštemu fantu. Nabralo se jih je petintrideset. Ustavili so se v Kršlanovem gradu pri Notranjih goricah.

Ko so ti fantje odšli, je bilo po vaseh, kot da bi se vsako noč odprl pekel in jih hotel pogoltniti. Zdaj res ni bil nihče več varen. Partizani so vedeli, da je zadnja prilika s silo pobrati fante in jih vtakniti v svoje odrede. Prišli so nad vsakega, ki je bil le toliko pri moči, da je mogel vleči puško za seboj.

Kmečki fantje so se hitro znašli. Skrili so se in ponoči zatekli v grad. V nekaj dneh je število naraslo na osemdeset mladih fantov, ki so vedeli, zakaj so se zatekli za staro grajsko obzidje. Drug za drugega bi dalj življenje, pa si nihče od njih ne bi domišljjal, da je žrtvoval preveč. Noč za nočjo so bili zunaj v patrolah in zasedah, pa ni nihče pogodrnjal, da je to preveč. Hodili so na Mah, kjer so v bližini Drpaleža že takoj prve dni pregnali partizane, da so se razbežali kot zajci. Večkrat so se spustili čez hrib v Graben, kjer so bili partizani kot doma, zraven pa še tako predrzni, da so mislili, da se nikoli nihče ne bo upal pogledati za njimi.

Poveljnik Hudnik je bil ponosen na svoje fante; bil jim je oče; ubogali so ga kot otroci, čeprav je bil strog, da nikoli niti za las ni popustil.

(Sledi)

IZ PISEM

Mar del Plata (Arg.), septembra 1965.

Veleccenjeni gospod urednik!

Kakor sem opazil, se je razen nad menoj anonimni pisec v „Smeri v slovensko državo“ spotaknil tudi nad Vašim pravilnim narodnim stališčem, objavljenim v lanski številki. — Kakor je iz pisanja razvidno, hočejo vnašati samo zgago in razprtije v naše narodne vrste. Z ozirom na to si Vam dovoljujem poslati za objavo kratek odgovor na natolcevanja in zavijanja.

Izvolite, g. urednik, tudi pri tej priliki prejeti izraz mojega posebnega spoštovanja.

Dr. Vekoslav Kisovec

Cleveland, oktobra 1965.

Spoštovani g. urednik!

Posiljam te skromne vrstice. Morda se kedaj še oglasim in pošljem kaj boljšega. — TABOR postaja vedno bolj zanimiv in ga z veseljem pri-

čakujemo. Imamo občutek, da s TABOROM stopajo v našo hišo tisti fantje kot pred dvajsetimi leti. Polni upanja in pričakovanja nečesa, kar čas mora prinesiti: Veliko mero ljubezni, že dolgo zaželeno svobodo in Boga nazaj v slovenske domove. Vztrajajte! Vaše težko delo pa naj spremljajo naši muženci; pa Bog naj razlije svoj blagoslov čez vse!

Tončka Urankar

Cordoba (Argent.), nov. 1965.

Cenjeni soborec!

Do konca leta bom skušal pobrati naročnino ter bom vse izročil kateremu izmed zastopnikov, ki bo prišel na letovanje v San... Kakšnega razdora med borci mi tukaj prav nič ne poznamo. Jaz osebno hočem videti enotno slovensko fronto, da se ne bodo vedno ponavljale tako žalostne stvari kot v Beli Cerkvi in Otočcu (1943), na Turjaku (1943) in končno tudi v — Vetrinju... Končno bi Vas rad vprašal, zakaj se ne nadaljujejo „Grmade pod Gorjanci“? — Prizrčne pozdrave

soborec K. K.

ZA BELEŽNICO

PA MI...?

Ko so se decembra 1944 komunisti polastili Aten, se je Winston S. Churchill dvignil izza mize, ki je že bila pripravljena za praznovanje božiča, in na vrat na nos odletel v Grčijo. Na vzhodu Akropole se je spustil v boj s komunizmom, ki je vsa leta okupacije izrabljal v iste svrhe kot pri nas, da bi se na koncu vojne polastil oblasti. Tam je naletel na našim domobrancem sorodne oddelke „X“ danes slavnega generala Grivasa in tako preprečil, da bi komunisti tudi v Grčiji odigrali isto vlogo kot v Jugoslaviji. V Churchillovih spominih beremo o tem sledeče:

„Mogoče bo koga presenetilo, da sem na višku vojne, ko smo imeli roke polne priprav za drugo fronto, pustil vse in odletel v Grčijo, v to majhno deželo, ki na videz ni imela nikakšnega pomena. Toda Grčija je bila zaradi svojega zemljepisnega položaja nadvse pomembna. S komunizmom v Grčiji bi bila izgubljena za svobodo Srednji Vzhod in velik del Afrike...“

Pa mi...? — Mi, ki smo po svojem zemljepisnem položaju vrata v srednjo Evropo, pa še po več kot dvajsetih letih moramo poslušati ginjive pravljice, kako ni bilo mogoče storiti ničesar proti Titu — zaradi kolaboracionizma Rupnikovega domobranstva...

NA UREDNIŠKI MIZI

Tončka Urankar. — Lepo zahvaljeni za poslano. Vse bo prišlo na vrsto. Upamo, da bodo Vašemu lepemu vzgledu sledile še druge naše žene, ki imajo toliko trpljenja skritega v ljubečih srcih. Že je bilo rečeno, da so tudi našim ženam in dekletom strani TABORA na široko odprte. Za težke spomine, pa seveda tudi za vzpodbude pri nenehnem delu do osvoboditve zaslužjene domovine. Zahvaljeni in pozdravljeni!

K. K. — Enotno fronto, ki jo hočete videti, bomo kljub protivnostim nekaterih zaslepljenecv dekončno zgradili po svetlem vzgledu naših mrtvih junakov. To smo jim dolžni. Samo tako pa bomo tudi lahko postali pozitiven činitelj pri pripravah za končen obračun z rdečim nasilnikom in za osvoboditev nepozabne domovine. — Kaj je z „Grmadami pod Gorjanci“, se bomo pozanimali pri piscih. Tudi nam se namreč zdi, da jih še ne bi smelo biti konca... Lepe pozdrave in le krepko se držite!

Miloš Prelog. — Zahvala za vzpodbudno misel in poslani material. Kaj če bi kar sami poskrbeli, da gradiva, ki ga je na pretek, ne bo manjkalo? Pristrčne pozdrave.

INVALIDNI SKLAD

Z. D. S. P. B. TABOR

(Nabrano od 26. jun. do 5. nov. 1965)

Rupnik Francek	5.—
N. N.	5.—
Obresti na banki	5.86
Župančič Leopold	2.50
Jermolj Edi, Toronto	5.—
Koritnik Tone (družina) ...	20.—
Baje Fred, St. Catharines ..	.50
Mejač Franjo, Milwaukee ..	10.50
Mejač dr. Miha, Milwaukee	10.—
Kotar Rudi, Milwaukee ...	10.—
Galič Lojze, Milwaukee	5.—
Jaklič Lojze, Milwaukee ...	5.—
Bambič Ivan, Milwaukee ...	5.—
Kunovar Ivo, Milwaukee ...	5.—
Zupan inž. Janez, Columbus	10.—
Drčar Ivan, Chicago	5.—
Genroja Karel, Toronto	5.—
Izkupiček prodanih knjig ..	6.—
Družina Brlek	1.—

Družina Vesel	2.—
Šuštaršič Marijan	10.—
Štepec Slavko	5.—
Veider Edi	5.—
Dular Milan	10.—
Anžič Jože	5.—
Vrhovnik Vinko	5.—
Štefančič Vinko	5.—
Prezelj Ivan	10.—
Arko Jože	10.—
Kranjc Danilo	5.—
Izkupiček spominskih znamk	54.32

Darovi članov iz Montreala:

Rupnik Ivan	10.—
Starič Lojze	10.—
Koritnik Dolfe	10.—
Koritnik Tone	10.—
Poljanec Jože	5.—
Horvat Franc	5.—
Štibernik Tone	5.—
Rabzelj Janez	1.—

Skupaj Dol. 308.63

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA
PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA
NAŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJENI
KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP NE
BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

Novi Slovenci	1
Ob drugi obletnici (Radivoj Rigler)	2
Deset zapovedi za Slovenske domobrnce (gen. Leon Rupnik)	9
Božič, praznik veselja miru in ljubezni! (Rev. Fr. Gaber)	13
ZA ČIŠČENJE POJMOV	
Na poti k resnici (Stane Pleško)	14
Odrpito pismo upravi S. K. A. (Emil Cof)	20
ZA PROTIKOMUNISTIČNO KRONIKO	23
DOMORANČEVI ZAPISKI	
Iz naših dni (Hinko Zupančič)	24
RAZLIČNI POGLEDI	
Osebno stališče (Stanislav Buda)	27
Zaplotniki (Dr. Vekoslav Kisovec)	28
IZ DRUŠTEV	31
Spominska proslava v Milwaukee, Z. D. A, (I. D.)	34
NAŠI MOŽJE	
Andrej Glušič — 60-letnik	36
Ludvik Kolman — 60-letnik	37
Rev. Ivan Lavrih — 50-letnik	38
Iz groba (Tončka Urankar)	39
V senci Dolomitov (Stane Pleško)	40
IZ PISEM	47
ZA BELEŽNICO	48
NA UREDNIŠKI MIZI	111
INVALIDNI SKLAD ZDSPB TABOR	111